TAIVALKOSKEN KUNTA

PALVELUSTRATEGIA 2010 - 2015

TAIVALKOSKI

Tuhansien tarinoiden pitäjä

Kunnanhallitus 7.12.2010 § 384
Valtuusto 17.12.2010 § 73

TAIVALKOSKEN KUNNAN PALVELUSTRATEGIA 2010 – 2015:

- STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPITEET - ... 3
1. PALVELUSTRATEGIAN TAVOITE ... 19
1.1. Strategian toteuttaminen ... 20
2. KUNNAN TEHTÄVÄNÄ ON EDISTÄÄ HYVINVOINTIA JA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ ... 22
2.1. Kunta Koillismaan keskellä ... 22
2.2. Kunnan perustehtävä ... 23
2.3. Kuntatalous palvelujen mahdollistajana ... 25
2.4. Väestökehitys ... 26
2.5. Elinkeinorakenne ja työllisyyden kehitys ... 28
2.6. Kunta työnantajana ... 30
3. YLEISJOHTO SEKÄ ELINKEINO- JA MAASEUTUASIAT ... 33
3.1. Perustehtävä ja palvelut ... 33
3.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 33
3.3. Kehittämishankkeet ja selvitykset ... 33
4. HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT ... 34
4.1. Perustehtävä ja palvelut ... 34
4.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 35
4.3. Kehittämishankkeet ja selvitykset ... 35
5. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT ... 36
5.1. Perustehtävä ja palvelut ... 36
5.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 36
5.3. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ... 37
5.4. Kehittämishankkeet ja selvitykset ... 39
5.5. Toimintaa ohjaavat strategiat ... 40
5.6. Yhteistyöverkostot ... 40
6. SIVISTYSPALVELUT ... 41
6.1. Perustehtävä ja palvelut ... 41
6.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 41
6.3. Muut resurssit ... 42
6.4. Tunnuslukuja ... 43
6.5. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ... 45
6.6. Kehittämishankkeet ja selvitykset ... 47
6.7. Toimintaa ohjaavat strategiat ... 47
6.8. Yhteistyöverkostot muiden yksiköiden ja kuntien kanssa ... 47
7. TEKNISET PALVELUT ... 49
7.1. Perustehtävä ja palvelut ... 49
7.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 50
7.3. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ... 51
7.4. Kehityshankkeet ja selvitykset ... 52
8. RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖPALVELUT ... 53
8.1. Perustehtävä ja palvelut ... 53
8.2. Henkilöstö ja organisaatio ... 53
8.3. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ... 54

TAIVALKOSKEN KUNNAN PALVELUSTRATEGIA 2010 – 2015:
- STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPITEET -

Toiminta-ajatus

Kunnan tehtävänä on tarjota toimialaansa kuuluvat palvelut kuntalaisille mahdollisimman tuloksellisesti sekä turvata hyvinvoinnin edellytykset koillismaalaisen luonnon, luonnonvarojen ja kulttuurin tarjoamalta pohjalta yhdessä asukkaiden omaehtoisen toiminnan ja elinkeinoelämän kanssa.

Visio

Taivalkoski on tietopalveluiden ja teollisuuden modernia maaseutua kansainvälistyvän luontomatkailualueen keskellä. Sen menestystekijöitä ovat koillismaalainen puhdas luonto sekä metsissä ja maan uumenissa olevat luonnonvarat, ahkerat, vastuuntuntoiset ja yhteistyöhön sitoutuvat asukkaat, ajanmukaiset ja laajat yhteydet elinkeinoelämän toimijoihin sekä päätalolainen kulttuuri.

KUNTA PALVELUJEN TUOTTAJANA JA JÄRJESTÄJÄNÄ: STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	TOIMENPIDE-EHDOTUKSET
1) Palvelujen saavutettavuus *Kunnan palvelut järjestetään lähellä kuntalaisia, laadukkaasti ja taloudellisesti kestävällä pohjalla. Muiden kuntien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on varmistaa kunnassa ja alueella riittävä ja kilpailukykyinen palvelutaso ja sen kustannustehokkuus. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Palveluiden laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti.*	1) Hallintokunnissa toteutetaan säännöllistä asiakaslähtöistä arviointia osana peruspalvelujen toimintojen ohjaamista ja kehittämistä. 2) Kartoitetaan jatkuvasti vaihtoehtoisia palvelujen tuottamismalleja.
2) Suunnitelmallinen kehittäminen osana toimintaa *Kunnan palvelujen tuotanto järjestetään siten, että henkilöstön kouluttautumiseen ja toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen jää vuosittain taloudellista liikkumavaraa. Tavoitteena on palvelutuotannon strategisen ja taloudellisen ohjauksen selkeyttäminen.*	1) Kunnan pidemmän aikavälin strategista suunnittelua ja johtamista vahvistetaan osana vuosittaista kuntasuunnitteluprosessia. 2) Valtuusto määrittelee hallintokunnille toiminnan arvioitavat kohteet valtuustokausittain.

	3) Hallintokunnat varaavat omissa budjeteissaan resurssit hankkeiden toteuttamiseen ja riittävän ohjauksen niiden tuloksellisuuden varmistamiseksi.
3) Kuntalaisten omatoimisuus ja osallistuminen *Palvelujen tuotannossa ja järjestämisessä tavoitteena on kuntalaisten omatoimisuuden tukeminen. Omatoimisuudella tarkoitetaan asukkaiden oman elämän hallintaa ja aktiivista osallistumista itseä ja kuntaa koskevien asioiden hoitoon.*	1) Tuetaan nuorten osallistumista edistävien toimintamuotojen vakiintumista kunnassa (esim. nuorten edustajisto ja toimintaryhmät). 2) Tuetaan järjestöjen ja yhteisöjen aktiivista toimintaa erityisesti sivukylillä (esim. nuorisotyö, vanhusten kotona asumisen tukeminen). 3) Edistetään yritystoiminnan syntymistä sivukylien palvelujen parantamiseksi (esim. vanhusten ruokapalvelut, kesäasukkaiden kiinteistöhuolto).
4) Tietotekniikka uudistaa ja täydentää palvelumuotoja *Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään tietotekniikan mahdollisuuksia ja tuetaan sähköisten palvelujen käyttöä. Palveluprosesseja uudistetaan ja perinteistä asiakaspalvelu-toimintaa täydennetään kehittämällä ja toteuttamalla hallintokuntien omia ja niiden yhteisiä asiakaspalvelumuotoja verkkoon.* Sähköisten asiakaspalveluprosessien kehittäminen toteutetaan valtakunnallisen kuntien palvelukeskuksen avulla vastaamaan uudistuvaa lainsäädäntöä.	1) Toteutetaan laajakaistaverkon asennus kyliin yhteistyössä alueen kuntien ja maakuntaliiton kanssa. Kylien priorisoinnissa huomioidaan väestökehitys, mökkiasutus ja etätyön mahdollisuudet sekä asennuksen tekniset edellytykset. 2) Sähköisten palvelujen kehittämisessä ja käyttöönotossa hyödynnetään osakkuutta valtakunnallisessa kuntien palvelukeskuk-sessa.

	3) Järjestetään kuntalaisille tietoyhteiskunnan valmiuksia lisäävää koulutusta.
5) Henkilöstö voimavarana *Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen edistämisen sekä johtamisen kehittämisen tavoitteena on tehokkaasti toimiva, oppimisen ja uudistumisen mahdollisuuksia hyödyntävä organisaatio.*	1) Laaditaan henkilöstöstrategia ohjaamaan kunnan henkilöstöpolitiikkaa. 2) Suunnitellaan ja toteutetaan vuosittain työhyvinvointia tukevat toimenpiteet ja hankkeet yhteistyössä henkilöstön (työyhteisötoimikunta ja toimialakohtaiset yhteistoimintaryhmät) ja työterveyshuollon kanssa. 3) Tehdään kattavia koko henkilöstöä koskevia henkilöstökyselyjä yhtenä työyhteisöjen kehittämisen työkaluna. 4) Toteutetaan vuosittain tarveanalyysiin pohjautuen esimiesvalmennusta. 5) Jatketaan ja kehitetään edelleen kehityskeskuste-luprosessia.

YLEISJOHTO SEKÄ ELINKEINO- JA MAASEUTUASIAT: STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	**TOIMENPIDE-EHDOTUKSET**
1) Aktiivinen elinkeinopolitiikka *Elinvoimainen maaseutu on taivalkoskelaisten yhteinen asia. Nykyisten elinkeinojen tukeminen ja uuden yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen luovat perustan elinkeinorakenteen säilyttämiselle ja monipuolistamiselle. Elinkeinotoiminnan edellytysten parantamisella ja ns. uusilla avauksilla pyritään katkaisemaan koulutetun väen poismuutto paikkakunnalta.*	1) Suunnataan kehittämistoimet Koillis-Suomen elinkeinostra-tegian ja Taivalkosken elinkeinopoliittisen ohjelman mukaisiin painopistealueisiin.

	2) Kunnassa hyödynnetään tehokkaasti ja tavoitteellisesti Naturpolis Oy:n resursseja aluekehittämisessä ja yritysneuvonnassa. 3) Kunnan liikunta-, luonto- ja kulttuurimatkailua kehitetään pitkäjänteisesti ja matkailupalvelujen roolia selkeytetään yhteistyössä matkailuyhdistyksen ja yrittäjien kanssa.
2) Kunnan imago *Kunnan imagoa ja tunnettavuutta työ- ja asuinpaikkana ja matkailukohteena kehitetään. Asuin- ja toimintaympäristön kehittämisellä halutaan vaikuttaa asukkaiden viihtyvyyteen ja uusien asukkaiden ja yritystoiminnan houkuttelemiseen paikkakunnalle. Kunnan kulttuurisen perimän vaalimiseksi panostetaan erityisesti nykyisten ja uusien taivalkoskelaisten kulttuurituotteiden kehittämiseen ja paikalliskulttuurin mahdollisuuksien hyödyntämiseen.*	1) Aktiivisella ympäristön hoidolla, kaavoituspolitiikalla ja maankäytöllä lisätään alueen vetovoimaisuutta. Kaava-alueiden ja kunnan alueella olevien tonttien markkinointia tehostetaan luomalla tonttipörssi. 2) Luodaan kannusteita uusille kuntalaisille ja kuntaan muuttaville.

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT: STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	**TOIMENPIDE-EHDOTUKSET**
1) Kilpailukykyiset ja tehokkaat tukipalvelut *Hallinto- ja talouspalvelujen tehtävänä on tukea kuntaorganisaation toimintaa tuottamalla palvelut kilpailukykyisesti ja tehokkaasti. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan sekä sisäisen organisoitumisen että alueellisen ja valtakunnallisen yhteistyön mahdollisuudet.*	Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmät pidetään tasoltaan kehityksen eturivissä.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT: STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	TOIMENPIDE-EHDOTUKSET
1) Toimivat peruspalvelut ,	1) Palvelurakenteen selkiyttäminen. 2) Sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään lähipalveluina kunnassa mahdollisuuksien mukaan. 3) Syrjäytymisen ehkäiseminen. 4) Kustannustehokas palvelujen tuottaminen. 5) Henkilöstövoimavarojen turvaaminen ja hallinta.
2) Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri	1) Asiakkaiden osallisuus palveluissa. 2) Asiakaslähtöisten työprosessien kehittäminen. 3) Kunnioittavan asiakaskohtaamisen kulttuurin vahvistami-nen.
3) Pohjois-Pohjanmaan paras työpaikka	1) Osaava henkilöstö. 2) Hyvä esimiestyö. 3) Kehittämisorientoitunut toimintakulttuuri. 4) Hyvinvoivat työyhteisöt ja joustavat työjärjestelyt.

SIVISTYSPALVELUT: STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	TOIMENPIDE-EHDOTUKSET
1) Sivistyspalvelujen roolin ja perustehtävän vahvistaminen *Sivistystoimen roolia vahvistetaan tulevaisuuden tekijänä ja kehityksen suuntaajana kotiseudulla. Sivistyspalvelujen (perusopetus, lukio ja muu toisen asteen koulutus, aikuiskoulutus, kirjastotoimi, kulttuuritoimi, vapaa-aikatoimi, työllistämisyksikkö) tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja aikuisten kehittymistä tasapainoisiksi ja omiin kykyihinsä ja mahdollisuuksiinsa luottaviksi kansalaisiksi. Sivistyspalvelut pyrkii mahdollistamaan elinikäisen oppimisen.* *Taivalkoskelaisille lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan hyvät ja kilpailukykyiset mahdollisuudet jatko-opintoihin, työhön ja muutoinkin hyvään elämään. Sivistyspalvelut tarjoaa tulevaisuuteen suuntautuvia, tuloksellisia ja jatkuvasti muuttuvan yhteiskunnan tarvitsemia palveluja.* *Koska oppilasmäärät sekä perusopetuksessa että toisella asteella vähenevät, on koulujen välinen yhteistyö ja verkostoituminen avainasemassa koulutuksen tarjonnan, tuloksellisuuden ja taloudellisuuden turvaamisessa. Toiminnan tehokkuuden varmistamiseksi etsitään uusia toimintatapoja. Lisäksi eläkkeelle siirtymisten myötä on huomioitava opetusalan ammatillisen osaamisen turvaaminen*.	1) Varmistetaan taloudelliset ja henkilöresurssit suunnitelmalliseen kehittämistyöhön, niin opetustoimessa kuin muillakin toiminta-alueilla sekä hallinnossa. 2) Edistetään opetuksessa ja muussa palvelujen tarjonnassa tietoyhteiskuntavalmiuksia. Tuetaan kouluverkon toimintaa eli lähiopetusta sekä peruskoulussa, lukiossa että muulla toisella asteella tietoverkon avulla ja monipuolistetaan opetusta tietoverkko-opetusta kehittämällä ja lisäämällä. 3) Tiivistetään yhteistyötä elinkeinoelämän ja toisten oppilaitosten kanssa. 4) Sivistystoimi jatkaa aktiivista yhteistyötä naapurikuntien kanssa. 5) Kouluille ja muille sivistystoimen toimintayksiköille laaditaan omat strategiset kehittämissuunnitelmat 3-vuotiskausittain. 6) Osallistutaan aktiivisesti kehityshankkeisiin ja kansainväliseen yhteisyöhön. 7) Järjestellään edelleen virkoja ja virkanimikkeitä siten, että turvataan ammattitaitoisten opettajien saanti.

	8) Tuetaan tarvittaessa opettajien ja muun henkilökunnan muuntokoulutusta. 9) Osallistutaan Oulun seudun ammattiopiston Taivalkosken yksikön ohjausryhmän toimintaan ja pyritään hyvässä yhteistyössä kehittämään ammattiopetusta Taivalkoskella elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti. 10) Kirkonkylän peruskoulun koulurakennuksen tilajärjestelyt ja saneeraus saatetaan loppuun.
2) Osallisuuden lisääminen *Sivistyspalvelut pyrkii lisäämään lasten ja nuorten osallisuutta tehostamalla syrjäytymistä ennaltaehkäiseviä ja osallisuutta lisääviä toimenpiteitä eri asiantuntijoiden ja toimijoiden sekä kunnan sisäisellä yhteistyöllä.*	1) Jatketaan ja kehitetään eri sidosryhmien kanssa perustetun lasten ja nuorten tukiryhmän toimintaa varhaisen tuen varmistamiseksi lapsille ja nuorille. 2) Oppilashuoltotyöryhmän roolia tehostetaan aktiivisena ja ennakoivasti toimivana, säännöllisesti kokoontuvana työryhmänä ja jatketaan koulukuraattoritoimintaa. 3) Tehostetaan oppilaanohjausta kouluttamalla opinto-ohjaajia ja ottamalla käyttöön enemmän yksilöohjausta. Tehdään yhteistyötä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. 4) Jatketaan ja kehitetään oppilaskuntatoimintaa yhteistyössä nuorisotoimen kanssa.

	5) Turvataan yksilöllisen opetuksen mahdollisuudet varhaisilla tukitoimilla ja kohdentamalla erityisopetusta sekä turvaamalla tarkoituksenmukaiset luokkakoot. 6) Tiivistetään yhteistyötä terveystoimen kanssa tarvittavien terapiapalvelujen kohdentamiseksi ja saamiseksi oppilaille. 7) Ammattiin valmistumisen ja työhön tai jatko-opintoihin suuntautumisen varmistaminen työpajatyyppisen toiminnan sekä yksilöohjauksen ja -valmennuksen sekä etsivän nuorisotyön keinoin. 8) Työttömien työkyvyn ylläpitäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen mm. kuntouttavan työtoiminnan keinoin yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen sekä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.
1) Kulttuuritoimi, kirjastotoimi ja kansalaisopisto sekä liikuntatoimi, nuorisotoimi ja työllistämisyksikkö sekä ruokahuoltoyksikkö *Päätalokeskuksessa on Taivalkosken kulttuuripalvelut, Päätalo-instituutti, kansalaisopisto ja kirjasto. Jokaisella toimijalla on Päätalokeskuksessa oma roolinsa, mutta ne toimivat joustavasti yhteisen toiminta-ajatuksen pohjalta monipuolisena pohjoisena kirjoittaja- ja kulttuurikeskuksena.* *Taivalkoski on kulttuuripitäjä. Taide ja kulttuuri on yhä enenevässä määrin Taivalkosken kunnan menestystekijä. Niiden avulla luodaan hyvinvointia kuntalaisille ja se on vahva vetovoimatekijä matkailussa.*	1) Päätalokeskuksen yhteiset strategiset kehittämissuunnitelmat 3-vuotiskaudeksi. 2) Yhteistyö- ja ostopalvelusopimukset Kallioniemi-Säätiön /Päätalo-instituutin kanssa. 3) Tarjotaan korkeatasoisia ja elämyksellisiä kulttuuripalveluja.

Päätalokeskuksesta luodaan monipuolinen, inspiroiva ja elämyksellinen pohjoinen koulutus- ja kulttuurikeskus. Päätalo-keskus on elävä tieteen, taiteen, kirjallisuuden ja kulttuuri kohtaamispaikka. Päätalo-keskuksen toimijat edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä muiden hallintokuntien ja yhteistyökumppaneiden kanssa asukkaiden hyvinvointia, paikkakuntansa matkailun kehittymistä ja Taivalkosken kunnan positiivisen imagon luomista.

Kulttuuritoimessa päätalolaisuus, savottakulttuuri sekä muu kotiseutukulttuuri- ja -historia on keskeistä. Kulttuuritoimi tukee paikallisia taiteen ja kulttuurin harrastajia. Oman paikallisen kulttuurin esille tuominen ja opettaminen on olennainen osa päivähoidon ja koulujen kotiseutu-kasvatusta. Kulttuurin vastuualuejako säilyy mahdollisiin henkilöstömuutoksiin saakka entisellään. Kulttuuritoimi tarjoaa korkeatasoisia ja elämyksellisiä kulttuuripalveluja.

Kirjastossa tarjotaan korkeatasoisia kirjastopalveluita, joihin kuuluu monipuolinen ja ajantasainen kirjastoaineisto ja tietopalvelut. Erityisesti tietopalveluissa sähköisillä palveluilla on tärkeä merkitys. Päätalokeskuksessa kirjaston rooli on toimia kirjallisuuden ja tietopalveluiden asiantuntijana ja "kansakunnan olohuoneena". Kirjasto edistää erityisesti lasten ja nuorten lukuharrastusta ja kuntalaisten hyvinvointia.

Taivalkosken kansalaisopisto tunnetaan laadukkaana oppimisorganisaatioina ja kulttuurisena toimijana sekä hyvänä yhteistyökumppanina alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kansalaisopisto mahdollistaa opiskelun omalla paikkakunnalla koko eliniän ja tukee kurssitarjonnallaan kuntalaisten kokonaisvaltaista terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista kaikkina ikäkausina. Päätalokeskuksessa opistolla on opetuksellisen sivistämisen rooli.

4) Kuusamon, Posion ja Taivalkosken yhteiset kulttuurin puitesopimukset.
5) Kulttuurin tuotteistaminen yhteistyössä matkatoimistojen ja paikallisten matkailuyrittäjien kanssa.
6) Kunnan eri yksiköiden ja hallintokuntien yhteistyön tiivistäminen imagon luomisessa.
7) Kansainvälisten yhteyksien kehittäminen (taidenäyttelyt, taiteilijavierailut, kulttuuri-matkat).
8) Tiedottamisen ja markkinoinnin suunnitelmallinen kehittäminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa.
9) Riittävien henkilöresurssien ja muiden resurssien turvaaminen.
10) Digitaalisen kulttuuriarkiston järjestäminen.
11) Kehittämishankkeet ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen niihin.
12) Jatketaan ja kehitetään yhteistyössä koulujen kanssa lasten ja nuorten lukudiplomitoimintaa ja kirjavinkkaustoimintaa, joilla edistetään lasten ja nuorten lukutaitoa ja -aktiivisuutta.
13) Järjestetään lapsi- ja koululaisryhmille sekä muille väestöryhmille tarkoitettuja Päätalo-keskuksen palveluiden esittelytilaisuuksia.

	14) Jatketaan kiinteää yhteistyötä koulujen kanssa. 15) Kehitetään eri palvelumuotoja eri väestöryhmille kuten esim. kirjakassitoimintaa vanhuksille. 16) Tehdään kirjastossa tilajärjestelyjä ja saneerataan tiloja, jotta koko Päätalokeskukses-ta muodostuu toimiva ja yhteiseen Päätalokeskus-imagoon sopiva kokonaisuus. 17) Kiinteän yhteistyön jatkaminen Taivalkosken, Kuusamon ja Posion kansalaisopistojen kesken. 18) Kansalaisopiston innovatiivisen opetussuunnitelmatyön jatkaminen ja asiakkaiden tarpeiden huomioon ottaminen. 19) Kansalaisopiston toiminta sivukylillä turvataan.
2) Vapaa-aikapalveluihin kuuluvat nuorisotoimi, liikuntatoimi ja työllistämisyksikkö (sis.nuorten työpaja). *Vapaa-aikapalveluja kehitetään eri väestöryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi yhteistyössä eri hallintokuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Vapaa-aikapalveluilla lisätään kuntalaisten osallisuutta, kasvun tukemista ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Vapaa-ajan palveluihin liittyvää asiantuntemusta tarjotaan myös elinkeinoelämälle suunnatuissa palveluissa.*	1) Jatketaan asiakaslähtöistä toiminnan suunnittelua ja markkinoinnin muotojen ja kanavien kehittämistä (asiakaskyselyt, alueellinen yhteistyö/puitesopimus, sosiaalinen media).

	2) Sovitaan erityisryhmien liikuntapalvelujen järjestämiseen liittyvät vastuut ja tehtävät sekä resursointi yhdessä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa. 3) Tiivistetään liikuntajärjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä (esim. yhteiset, säännölliset palaverit). 4) Sovitaan yhteistyön ja palvelujen muodoista koulujen ja järjestöjen kanssa. 5) Jatketaan nuorten omaehtoista alueellista yhteistyötä nuorten foorumien ja toimintaryhmien kautta. 6) Kehitetään oppilaskuntatoimintaa yhteistyössä koulujen kanssa. 7) Tuetaan Nedun toimintaa ja pyritään muutoinkin lisäämään nuorten osallisuutta.
3) ***Ruokahuoltoyksikkö tarjoaa edulliset ja laadukkaat ruokapalvelut kaikille kunnan laitoksille ja kotipalveluun sekä henkilöstölle ja ammattioppilaitokselle***	1) Turvataan riittävät resurssit ruokapalvelujen kehittämiseen ja henkilöstön kouluttamiseen.

TEKNISET PALVELUT: STRATEGISET LINJAUKSET	TOIMENPIDE- EHDOTUKSET
1) Teknisten palvelujen roolia kehitetään edelleen kunnan sisäiseksi tukipalveluyksiköksi * Toimiala tuottaa liikelaitosmaisesti ohjattuja palveluja (kaukolämpö, vesilaitos, jätehuolto). * Kunnassa on toteutettu tukipalveluiden keskittämispolitiikkaa keskeisenä sijoitusyksikkönä tekniset palvelut (tilapalvelut, liikuntapaikat ja reitistöt). * Isot palvelutoimialat (sivistys, sos.ter.) voivat keskittyä paremmin ydintoimintoihinsa. * Tekninen toimiala hyödyntää tukitoimintojen järjestämisessä syntyvät synergiat. * Tukitoimintoja voidaan tarkastella nykyistä selkeämmin tilaaja-tuottaja näkökulmasta ja omina kustannuserinään. * Keskittäminen vauhdittaa kuntakonsernin tukitoimintojen kokonaisomistajaohjausta.	1) Päivitetään tilahallinnon toimintastrategia, jossa linjataan, miten kunta käyttää kiinteistöjään (käyttötarvekartoitukset), omistajaohjaus, sekä tilahallinnonkeskittäminen. 2) Kehitetään tukipalvelutoimintojen tuotteistamista siten, että palvelutaso ja kustannukset ovat sekä tilaajatahon, että tuottajatahon riittävästi seurattavissa. 3) Tarkastellaan, mitkä tukipalvelut nykyisten lisäksi soveltuvat toimialan järjestettäviksi. 4) Tuotteille osoitetaan riittävä laadunvalvonta ja kustannusten mittarointi.
2) "Liikelaitosmaisten" toimintojen tunnusluvut suosivat nykyisen toimintamallin säilyttämistä * Vuosien varrella tehdyt yhtiöittämisselvittelyt ovat osoittaneet Taivalkosken laitoskokojen olevan kokoluokkaa, jossa nykyinen toimintamalli on taloudellisin. * Liikelaitosten (lämpö, vesi) osalta henkilöstömenoiksi ko. kohteille kirjataan vaan tehdyt työtunnit, koska henkilöstöä voidaan joustavasti siirrellä toimialan eri tehtäviin tarpeen mukaan. * Laitosten toimintavarmuus ja laatu on hyvää tasoa pitkäjänteisen ja riittävän saneeraus- ja kehittämistoiminnan kautta. * Laitosten liiketaloudelliset laskelmat on rakennettu läpinäkyviksi periaatteella, että kaikki kustannukset katetaan asiakasmaksujen kautta ja valtuusto määrittää tuottotason kunnan sijoittamalle pääomalle.	1) Liikelaitosten tariffit pidetään ajan tasalla periaatteella, että kaikki toiminnan ja investointien kulut katetaan asiakasmaksuilla. Lisäksi laitokset tuottavat kunnan sijoittamalle pääomalle valtuuston määrittämän koron. Tariffitarkistusten yhteydessä esitellään laitosten hintavertailut muihin alan toimijoihin.

	2) Tekniset palvelut tekee yhteistyötä Taivalkosken Voima Oy:n kanssa toisen pääasiakkaan näkökohtien esillä pitämiseksi. 3) Poikkeusolojen valmiussuunnitelmat päivitetään.
3) Tilahallinnossa huomioidaan väestökehityksen tuomat muutostarpeet (kiinteistöomistukset pohdittava). Konserniohjausta kehitetään todelliseksi.	1) Päivitetään tilahallinnon toimintastrategia, jossa linjataan koko konsernin omistajaohjaus, käyttötarvekartoitukset sekä tilahallinnon keskittämisen periaatteet kunnan teknisiin palveluihin. 2) Suunnitellaan ja ratkaistaan taloudellisin periaattein tilahallintoon liittyvien tukipalvelutoimintojen riittävä tuotteistaminen ja toiminnan sisäiset pelisäännöt.
4)Kunnan alueen vesihuoltoa tarkastellaan ja kehitetään kokonaisvaltaisesti (haja-asutusalueen Jätevesiasetus 542/2003 ja Vesihuoltolaki 119/2001).	1) Laaditaan Taivalkosken kunnan vesihuollon yleissuunnitelma jatkotyönä 2009 valmistuneelle vesihuollon kehittämissuunnitelmalle. 2) Vesihuoltolaitosten yhteistoimintaselvitys. 3) Toimitaan suunnitelmien linjausten mukaisesti tavoitteena turvata kunnan alueen vesihuollon kokonaisvaltainen kehittäminen ja riittävä toiminta normaali- ja häiriötilanteissa. 4) Poikkeusolojen valmiussuunnitelmat päivitetään.

5)Liikuntapaikat ja reitistöt : ***Kunnan liikunta-, luontomatkailua kehitetään pitkäjänteisesti yhteistyössä yrittäjien ja seurojen ja maanomistajien kanssa.***	1) Taivalvaaran matkailu-aluetta kehitetään periaatteella, että kunta pyrkii toimimaan entistä selkeämmin kehittämisinfran ja yleisten liikuntapalvelui-den osalla ja liiketoiminnallinen painopiste siirtyy yritysten suuntaan. 2) Reitistöjen osalta tehdään käynnistyvän projektin myötä nykytilaselvitys ja kehittämisen kokonaissuunnitelma, jossa ennakoidaan myös ylläpitolinjaukset. 3) Alueen reitistötiedot kootaan kattavasti ja ylläpidetään keskitetysti kunnan kotisivuille linkitettettävään kartta-aineistoon (yhteistyö/Metsähallitus/ retkikartta).

6) Maankäytön suunnitteluresurssointi ja tonttivarannon ylläpito ja markkinointi pidetään painopistealueena.	1) Maankäytön suunnittelu toteutetaan ennakoivasti tonttivarannon turvaamiseksi. 2) Olevat kaavat pyritään hyödyntämään tehokkaasti. 3) Laajennetaan ja ylläpidetään kunnan kotisivujen tonttiesittelyt linkityksin keskeisiin tonttimarkkinoijiin kuten Laatumaahan ja UPM:ään sekä yksityiseen tonttitarjontaan.
7) Tieverkon palvelut järjestetään riittävällä tavalla koko kunnan alueella.	1) Päivitetään raportti Taivalkosken kunnan hoidossa olevista teistä sekä toimenpide-ehdotus tienpidosta tulevina vuosina (valtuusto käsitellyt raportin 1997).
8) Laaditaan kaava-alueen tieverkon valaistuksen kokonaissuunnitelma.	1) Laaditaan suunnitelmat, toteutusaikataulu ja resurssoidaan toteutus.
9)Rakennus- ja ympäristöpalvelun roolia vahvistetaan lakisääteisen valvonnan lisäksi. Osallistumalla valtakunnallisiin ja maakunnallisiin kehittämishankkeisiin, joissa pyritään edistämään esimerkiksi loma-asuntojen käyttöä vakituisena asuntona sekä selvittämään maalle muuton eri mahdollisuuksia.	1) Turvataan, kunnan taloudelliset voimavarat huomioon ottaen, taloudelliset ja henkilöresurssit valvonnan ja ohjauksen toteuttamiseen mm. viime vuosina voimaan tulleiden lakien ja määräysten (esim. vuoden 2004 alusta voimaan tullut haja-asutusalueita koskeva jätevesiasetus) osalta.

10) Rakennus- ja ympäristöpalvelut organisoidaan uudelleen.	1) Valtio edellyttää ympäristövalvonnan keskittämistä suurempiin alueellisiin yksiköihin. Taivalkosken ympäristöpalvelut hankitaan ostopalveluna. 2) Teknisen toimialan toiminnot keskitetään yhden lautakunnan alaisuuteen.

1. PALVELUSTRATEGIAN TAVOITE

Kunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille heidän tarvitsemiaan peruspalveluja. Kunnan tarjoamat palvelut liittyvät läheisesti ihmisten arkeen ja päivittäiseen elämään; koulutukseen, terveyden- ja sairaudenhoitoon, asumiseen, tekniseen ympäristöön. Sen lisäksi, että kunta toimii ihmisen arjen kannalta keskeisten palvelujen järjestäjänä, se on samalla myös työnantajana suurelle joukolle työntekijöitä. Palveluja koskevat päätökset vaikuttavat merkittävästi ihmisten – tämän päivän ja tulevaisuuden kuntalaisten – arkeen ja viihtyvyyteen.

Taivalkosken palvelustrategian tavoitteena on linjata peruspalvelujen kehittämistä tulevien vuosien muutosten ja haasteiden keskellä. Kunnan toimintaympäristössä keskeisiä muutoksia ovat esimerkiksi väestökehitys ja väestörakenteen muutos, kuntatalouden kehitys, seudullinen yhteistyö sekä henkilöstön eläköityminen. Miten varmistetaan, että kuntalaiset saavat tulevaisuudessa tarvitsemansa palvelut ja heidän hyvinvointinsa turvataan? Miten turvaamme palvelujen laadun, saavutettavuuden ja asiakaslähtöisyyden tulevina vuosina? Strategia nostaa esille valintoja, jotka ovat erityisen tärkeitä kunnan palvelutuotannon kehittämisessä tästä eteenpäin. Tavoitteena on, että kunnassa arvioidaan palvelustrategian toteutumista ja sen päämäärien ajankohtaisuutta vuosittain strategisen suunnittelun ja taloussuunnittelun yhteydessä.

Palvelustrategian laatiminen kirjattiin tavoitteeksi talousarvio 2004 ja toimintasuunnitelma 2004 - 2006 asiakirjoihin. Taivalkosken kunnanhallitus päätti palvelustrategian valmistelusta ja tarkemmista tavoitteista 2. helmikuuta 2004 (Khall 51 §). Silloin strategian valmisteluun asetettiin ohjausryhmä, johon nimettiin edustajat kunnanhallituksesta, lautakunnista, valtuustosta, henkilöstöstä sekä kunnan johtoryhmä (ks. tarkemmin alla). Ajalliseksi tavoitteeksi asetettiin saattaa työ valmiiksi 30.9.2004 mennessä.

Tämän asiakirjan alussa (sivut 3 - 15) on esitelty vuoden 2004 ohjausryhmän ja vuoden 2010 päivitystyöryhmän ja hallintokuntien ehdottamat strategiset päämäärät sekä toimenpiteet kunnan palvelutuotannon kehittämisestä. Kuntaa toimintaympäristönä on kuvattu kappaleessa 2, ja sen jälkeen esitellään kukin hallintokunnan nykytilaa ja kehittämisen haasteita.

Palvelustrategian 2005 - 2015 ohjausryhmän jäsenet:
Marja-Riitta Karjalainen, kunnanhallituksen jäsen, ohjausryhmän puheenjohtaja
Pekka Käsmä, kunnanhallitus 1.varapuheenjohtaja
Jaakko Jokela, kunnanhallitus, 2.varapuheenjohtaja
Vesa Turpeinen, sosiaali- ja terveyslautakunta, puheenjohtaja
Heikki Luokkanen, rakennus- ja ympäristölautakunta, puheenjohtaja
Taisto Alatalo, tekninen lautakunta, puheenjohtaja
Osmo Pitkänen, sivistyslautakunta, puheenjohtaja
Arto Lohi, valtuuston jäsen
Janne Kinnunen, kunnanjohtaja, johtoryhmä
Helena Saralampi, sosiaali- ja terveystoimen johtaja, johtoryhmä
Pauli Huovinen, talous- ja suunnittelusihteeri, johtoryhmä
Raimo Varanka, tekninen johtaja, johtoryhmä
Irma Jokela-Pätsi, sivistystoimen johtaja ovo., johtoryhmä
Hilkka Paalanen, henkilöstön edustaja, johtoryhmä
Onerva Heinilahti, kunnansihteeri, johtoryhmä
Leena Puotinen, Koillis-Suomen aluekeskusohjelman koordinaattori, ohjausryhmän sihteeri

Ohjausryhmä luovutti Taivalkosken kunnan palvelustrategian kunnanhallitukselle 20.9.2004.

Palvelustrategian 2010 - 2015 laadinta

Kunnanhallitus 1.2.2010 § 56 päätti, että palvelustrategia ja henkilöstöstrategia päivitetään siten, että valtuuston kokous- ja opintomatkan yhteydessä Saarijärvelle 29. - 30.3.2010 pidettävässä valtuustoseminaarissa käydään läpi strategioiden nykytila ja lähetekeskustelu strategioiden päivittämiseksi.

Työyhteisötoimikunta 25.3.2010 § 16 ehdotti kunnanhallitukselle palvelu- ja henkilöstöstrategian osalta kannanottonaan, että ensin laadittaisiin ehdotus kunnan palvelustrategian tarkistamisesta vastaamaan nykyajan haasteita, henkilöstöstrategian tarkistamista varten kerättäisiin aineistoa (esim. tilastotietoja) samanaikaisesti palvelustrategian tarkastamisen kanssa ja varsinainen suunnitelman tarkastamistyö tehtäisiin, kun Kuntien Eläkevakuutukselta saadaan vastaukset työhyvinvointikyselystä (syksy 2010).
Molemmat suunnitelmien tarkistukset pyrittäisiin saamaan valmiiksi syksyyn mennessä ennen kuin valtuusto käsittelee ensi vuoden budjettia. Toimialakohtaisiin työryhmiin valittaisiin alusta alkaen henkilöstön edustusta mahdollisimman laaja-alaisesti huomioiden eri työyksiköt ja niiden työn luonteet lisäksi uudet palvelu- ja henkilöstöstrategiat pyrittäisiin muotoilemaan selkokielisiksi/luettaviksi koska aiemmin tehdyt strategiat on koettu vaikealukuisiksi työntekijöiden keskuudessa.

Saarijärvellä pidetyn Taivalkosken valtuustoseminaarin 30.3.2010 puheenjohtajan loppupuheen vuorossa todettiin mm., että Taivalkosken palvelustrategia on hyvä ja toimiva, eikä siihen ole tarpeen tehdä suuria muutoksia. Palvelustrategia päivitetään hallintokunnissa kesään mennessä. Henkilöstöstrategia päivitetään palvelustrategian valmistumisen ja tehtävän henkilöstökyselyn jälkeen. Strategiat käsitellään valtuuston iltakoulussa syksyllä ennen valtuuston varsinaista käsittelyä.

Kunnanhallitus päätti 17.5.2010 § 161, että palvelu- ja henkilöstöstrategiat päivitetään työyhteisötoimikunnan esityksen mukaisesti ja henkilöstöstrategian päivityksessä huomioidaan Kuntien eläkevakuutuksen kanssa tehtävän henkilöstöstrategian tulokset. Molempien suunnitelmien tarkistukset tehdään valmiiksi syksyyn mennessä ennen kuin valtuusto käsittelee ensi vuoden budjettia.

Johtoryhmä 20.9.2010 päätti, että hallintokunnat toimittavat palvelustrategiapäivityksensä suunnittelusihteerille 15.10.2010 mennessä, kunnanjohtajan kokoama työryhmä (kunnanjohtaja, kunnansihteeri ja suunnittelusihteeri) valmistelevat siihen mennessä palvelustrategian muun kuin hallintokuntia varsinaisesti koskevan aineiston ja palvelustrategiapäivityksen ensimmäinen versio on johtoryhmän käsiteltävänä kokonaisuudessaan 15.11.2010, minkä jälkeen päivitys lähtee luottamushenkilökäsittelyyn.

1.1. Strategian toteuttaminen

Palvelustrategia on laadittu palvelemaan kunnan vuosittaista toiminta- ja taloussuunnittelua. Siinä linjatut strategiset päämäärät kunnan ja hallintokuntien toiminnan kehittämiseksi toimivat pohjana kuntasuunnittelutoimikunnan valmistellessa tulevien vuosien toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Kuntasuunnittelu muodostaa kunnan strategisen ja operatiivisen johtamisen rungon. Strategiatyön kautta kuntasuunnittelussa asetetaan toiminnan tavoitteita ja niiden toteuttamiseksi toiminnan painopisteitä, joiden tulisi näkyä painotuksina myös talousarviotasolla. Vuosittaisia kunnan toimintojen suunnitteluprosesseja on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1. Kuntasuunnittelun vuosi

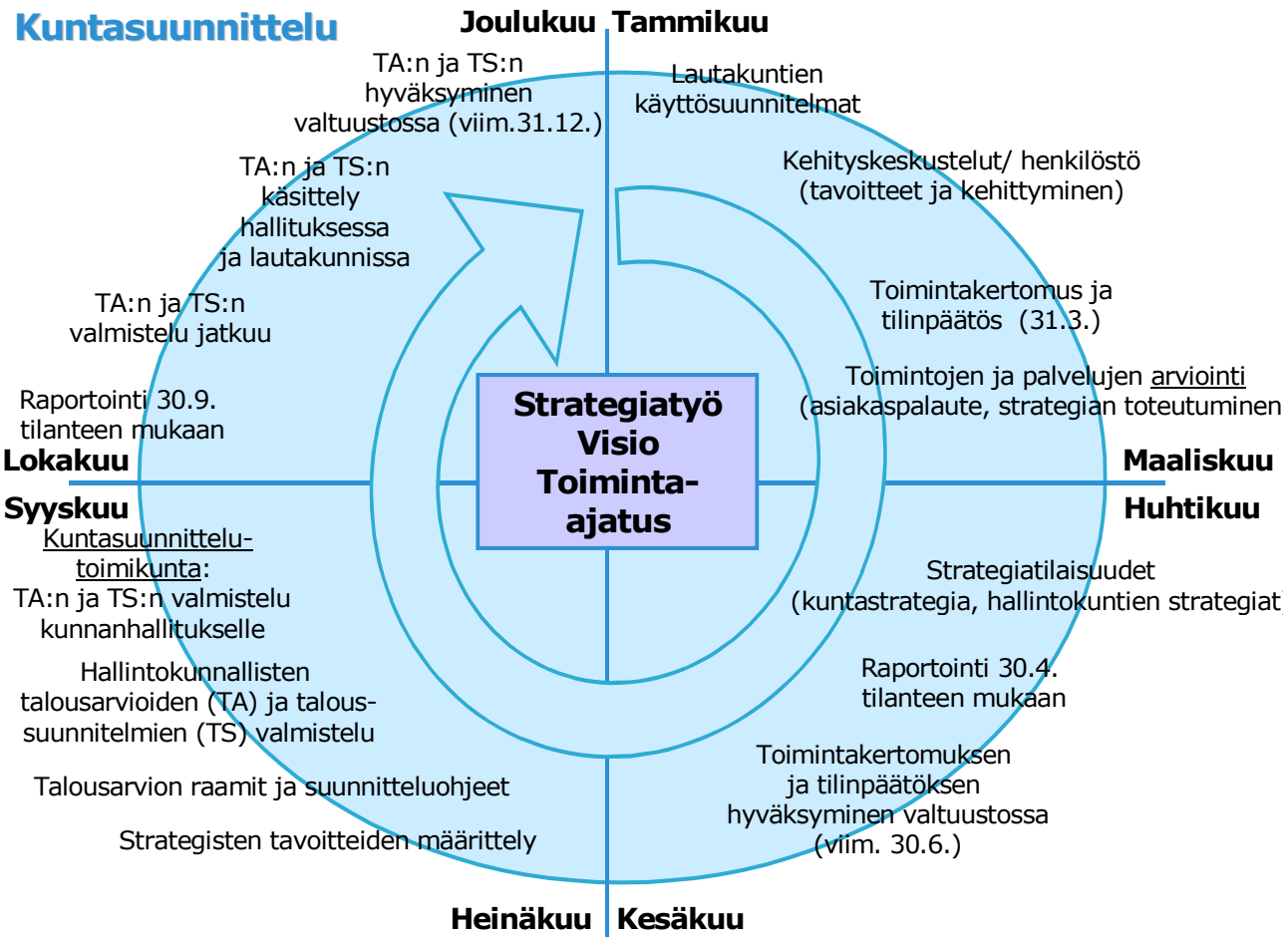

2. KUNNAN TEHTÄVÄNÄ ON EDISTÄÄ HYVINVOINTIA JA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

2.1. Kunta Koillismaan keskellä

Taivalkosken kunta perustettiin vuonna 1879. Kunnan ja kuntalaisten historiassa merkittäviä tekijöitä ovat olleet Iijoki kulkureittinä, metsäteollisuus, saha ja kaivostoiminta. Lisäksi kulttuurinen ja henkinen perintö on kunnassa vahvana voimavarana, jota kuvaa myös kunnan logo ”Tuhansien tarinoiden pitäjä”. Kunnan alueen monipuolinen luonto vaaroineen, soineen, laajoine metsäalueineen ja vesistöineen on tärkeä osa kuntalaisten ja kunnassa vierailevien matkailijoiden elämää.

Vuoden 2009 lopussa Taivalkoskella oli 4 491 asukasta. Kunnan alue on 2 651 neliökilometriä, mikä tekee asukastiheydeksi 1,84 asukasta maaneliökilometriä kohden. Kunnan asukkaista 55 % asuu keskustaajamassa. Yhteensä alle 25-vuotiaita on asukkaista 34 % ja yli 50-vuotiaita 36 %.

Taivalkosken metsien 166 000 hehtaarin pinta-alasta valtio omistaa noin 60 %. Valtion omistamien vanhojen metsien osalta on Taivalkoskella suojeltu noin 16 000 ha eli yli 10 % valtion metsäalasta. Merkittävin yksittäinen suojelukohde on vuonna 2000 perustettu Syötteen kansallispuisto, jonka kokonaispinta-ala on noin 28 000 ha, josta Taivalkosken puolella noin 12 000 ha.

Taivalkoski sijaitsee valtatie 20:n varrella, mikä on tärkeä väylä paitsi elinkeinoelämän ja logistiikan, myös matkailun ja kuntalaisten palvelujen saatavuuden kannalta. Etäisyyksiä muihin kuntiin: Kuusamoon 63 km, Ouluun 152 km, Posiolle 83 km, Pudasjärvelle 63 km ja Suomussalmelle 98 km. Lähimmälle lentokentälle Kuusamoon on matkaa noin 75 km, Oulunsaloon noin 170 km. Tietoliikenneyhteydet ja sähköisten tietopalvelujen kehittäminen ovat olleet tärkeässä asemassa viime vuosien aikana (Koillismaan tietoverkko). Nykyisin kunta kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan ja Koillismaan seutukuntaan.

2.2. Kunnan perustehtävä

Kunnan toimintaa ohjaa Kuntalaki. Sen mukaan kunnan tehtävänä on asukkaidensa hyvinvoinnin ja alueen kestävän kehityksen edistäminen. Hallinnollisesti kunnat ovat itsenäisiä yhteisöjä, joiden ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto. Itsehallinnon nojalla kunnan on hoidettava itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Kuntalaki antaa kunnille vapautta toiminnan järjestämisessä: ”Kunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja kunta voi hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta.” (Kuntalaki 2 §)

Kunnalla on siten itsehallintoon perustuva laaja harkintavalta palvelujen tuottamisen tapojen suhteen: kunta voi itse päättää, tuotetaanko palveluja omana työnä, yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai hankkimalla ne ostopalveluina esimerkiksi yrityksiltä tai yhteisöiltä. Sekä lakisääteisten että harkinnanvaraisten toimintojen osalta kuntien tulee luonnollisesti sitoutua alan erityislainsäädäntöön.

Kunnan toiminta-ajatus kuvaa kunnan perustehtävää ja olemassaolon perustaa. Taivalkosken toiminta-ajatus pohjautuu koillismaalaiselle arvoperustalle. Se kertoo kunnan tehtävästä palvelujen tuottajana ja asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä. ”Kunnan tehtävänä on tarjota toimialaansa kuuluvat palvelut kuntalaisille mahdollisimman tuloksellisesti sekä turvata hyvinvoinnin edellytykset koillismaalaisen luonnon, luonnonvarojen ja kulttuurin tarjoamalta pohjalta yhdessä asukkaiden omaehtoisen toiminnan ja elinkeinoelämän kanssa.” (Hallintojohtosääntö 1.1.2004)

Kunnan visiolla kuvataan tulevaisuuden haluttua tavoitetilaa tulevaisuudessa. Visio antaa suunnan kunnan toiminnalle ja sen suunnittelulle ja kehittämiselle. Se on tiivistetty näkemys siitä, millainen kunta on tulevaisuudessa. ”Taivalkoski on tietopalveluiden ja teollisuuden modernia maaseutua kansainvälistyvän luontomatkailualueen keskellä. Sen menestystekijöitä ovat ahkerat, vastuuntuntoiset ja yhteistyöhön sitoutuvat asukkaat, ajanmukaiset ja laajat yhteydet elinkeinoelämän toimijoihin sekä päätalolainen kulttuuri.” (Talousarvio 2010).

HENKILÖSTÖORGANISAATIO

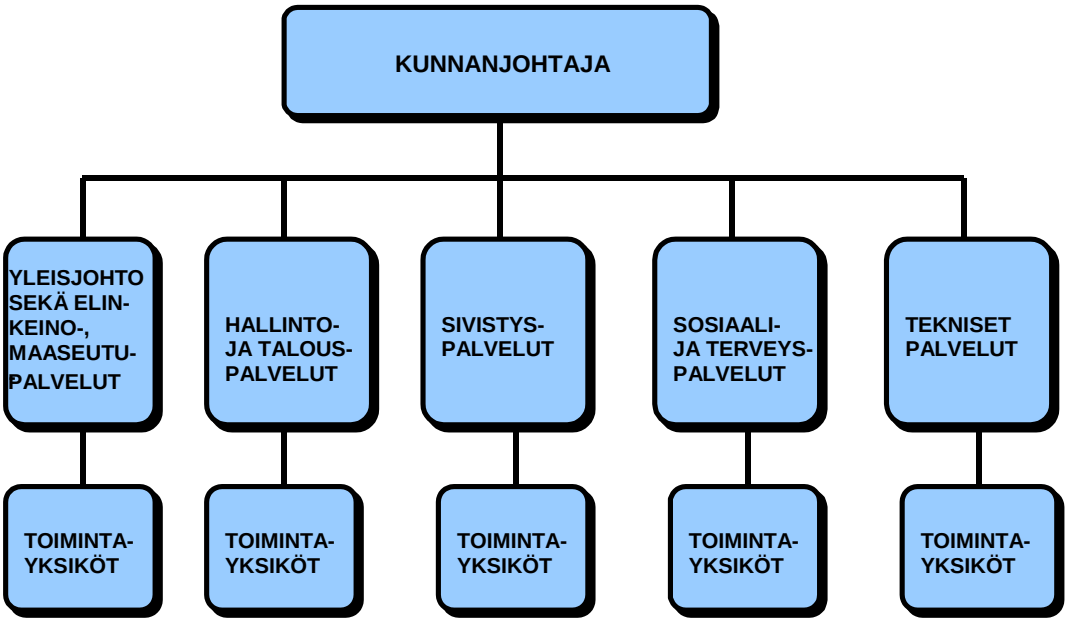

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

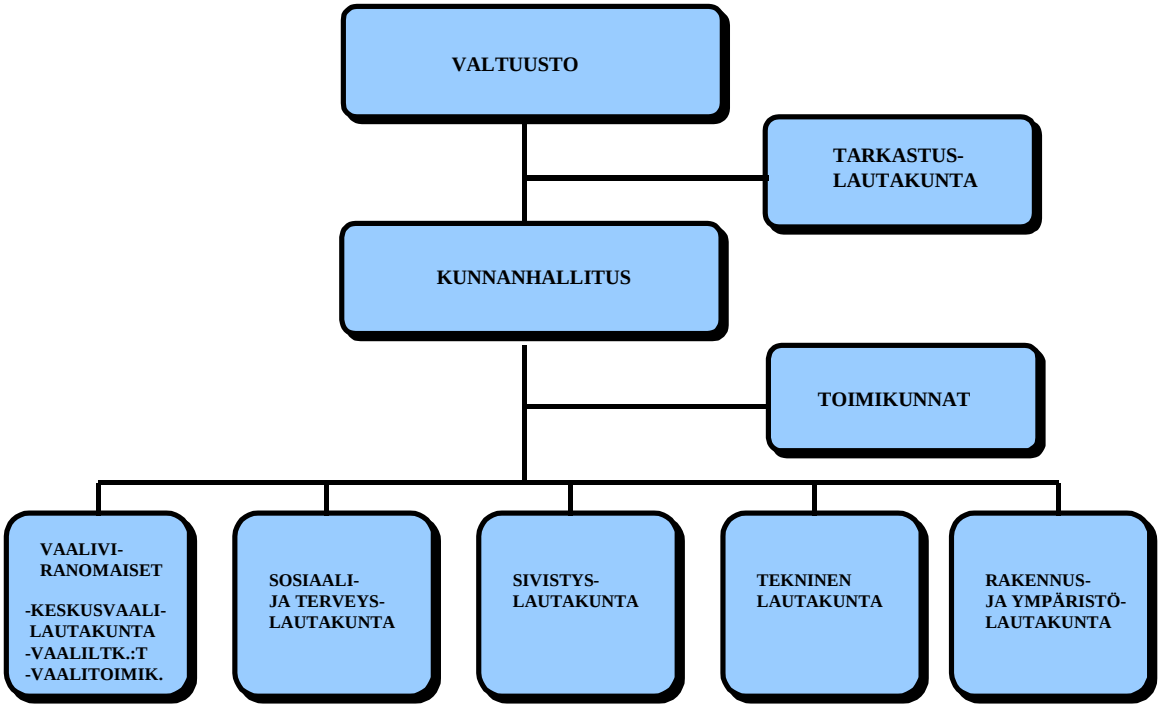

2.3. Kuntatalous palvelujen mahdollistajana

Kunnan talouden seurannassa ovat keskeisiä tunnuslukuja vuosikate, verotulot ja valtionosuudet sekä lainakanta. Kuntalaissa annetaan velvoitteet kunnan talouden hoitamisesta.

Vuoden 2006 tilinpäätöksessä Taivalkosken kunnan talous tasapainotettiin alentamalla 1.480.000 euroa peruspääomaa siten, että taseeseen ei jäänyt kattamatonta alijäämää. Talous on pysynyt sen jälkeen ylijäämäisenä niin, että vuodelta 2007 tuli ylijäämää 765.607 euroa, vuodelta 2008 2.329.826 euroa ja vuodelta 2009 1.700.657 euroa. Vuonna 2009 uutta lainaa ei otettu ja entisiä lainoja maksettiin takaisin 2.160.543 euroa. Vuonna 2009 purettiin Koillis-Pohjanmaan ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Kuntayhtymän purkamisen myötä 1.1.2009 alkaen Taivalkosken kunnan omistukseen siirtyivät ammattioppilaitoksen ja metsäoppilaitoksen kiinteistöt ja muita pienempiä rakennuksia. Kiinteistöjen kunnan omistukseen siirtymisen ansiosta kunnan peruspääoma lisääntyi 2.316.000 euroa. Peruspääoman lisääntyminen vaikutti merkittävästi siihen, että kunnan omavaraisuusaste nousi vuonna 2009 71,03 prosenttiin (vuonna 2008 omavaraisuusaste oli 60, 91 prosenttia).

Vuoden 2009 vuosikate oli positiivinen 3.130.000 euroa. Vuosikate kattoi sekä investointien omahankintamenon että pitkäaikaisten lainojen normaalit lyhennykset ja vielä osan ennenaikaisesti maksetuista lainoista. Tilikauden ylijäämä oli 1.700.000 euroa.

Tuloveroprosentti on ollut vuodesta 2006 alkaen 19,75. Verotulojen alenemisen pienentämiseksi kiinteistöveroprosentteja korotettiin vuonna 2010 seuraaviksi: Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,80, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,45 ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,00.

Jatkossa Taivalkosken kunnan talouteen aiheuttaa kunnallisverotulojen alenemisen lisäksi epävarmuutta se, että valtionosuusjärjestelmää uusitaan jälleen lähivuosina ja koska Taivalkosken kunnan tuloista merkittävimmän osan eli 48,6 prosenttia muodostavat valtionosuudet. Taivalkosken verotulot asukasta kohden ovat huomattavasti alle koko maan keskitason niin, että kun esimerkiksi vuonna 2008 koko maassa verotulot asukasta kohden olivat 3.291 euroa (Lähde: Tilastokeskus), niin Taivalkoskella ne olivat 2.380 euroa asukasta kohden. (Talousarvio 2010, Tilinpäätöskertomus 2009)

Taulukko Talouskehitys 2007 - 2012 (= Taivalkosken kunnan talous 1000€) ks. talousarvio 2010.

	TP 2007	TP 2008	TP 2009	TA 2010	TS 2011	TS 2012
Toimintakate	-21 021	-21 845	-23 037	-25 003	-25 467	-25 811
Verotulot	10 012	10 822	10 706	10 017	9 944	10 128
Valtionosuudet	13 042	14 647	15 527	16 615	16 615	16 615
Vuosikate	1 869	3 487	3 132	1 556	1 019	861
Poistot ja arvoalentumiset	-1 225	-1 174	-1 552	-1 582	-1 499	-1 279
Investoinnit, omahankintameno	-1 918	-2 035	-1 542	-2 113	-2 416	-2 098
Lainakanta	4 918	4 757	2 597	3 141	4 571	5 771
Lainat, euroa/asukas 31.12	1 064	1 046	578	706	1 039	1 327

Taivalkosken väestömäärä alenee edelleen vuonna 2010 ja ennusteiden mukaan aleneminen jatkuu noin 50 henkilöä/ vuosi koko strategiakauden. Asukasluvun alentumisella on merkittävä vaikutus valtionosuuksiin, ja aleneva ja ikääntyvä väestönkehitys on merkittävä tulevaisuuden uhka kunnan toiminnalle ja taloudelle.

2.4. Väestökehitys

Väestön määrä ja rakenne on keskeinen kunnan toimintaan, elinvoimaisuuteen ja palvelujen tarjontaan vaikuttava tekijä. Väestön määrä vähenee tai kasvaa syntyvyyden, kuolleisuuden ja muuttoliikkeen vaikutuksesta. Väestön ikärakenne vaikuttaa suoraan valtionosuuksien kautta kuntatalouteen; esimerkiksi alle kouluikäisten lasten ja yli 64-vuotiaiden kuntalaisten osuudella on merkittävä vaikutus kunnan vuosittain saamiin valtionosuuksiin.

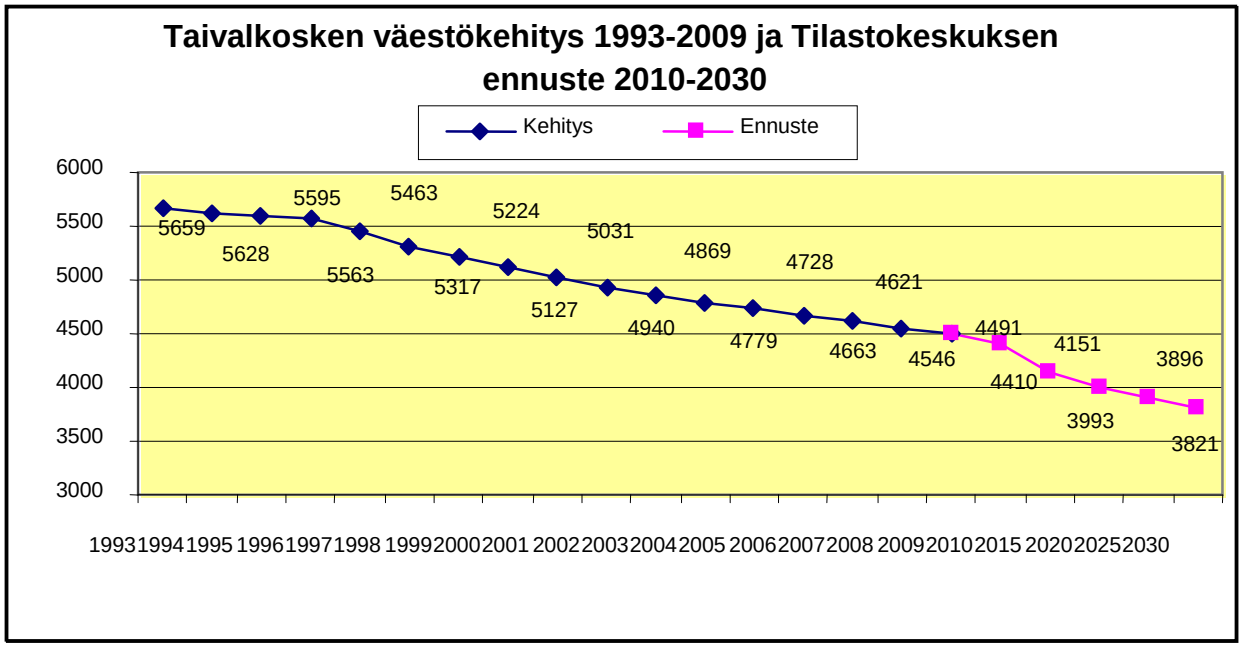

Taivalkoskelaisia oli vuoden vaihteessa 2009 - 2010 4 491 henkilöä. Vuoden 1996 jälkeen kunnan asukasmäärä on laskenut vuosittain noin 70 - 100 henkilön verran. Vuonna 2002 asukasmäärä laski 5 000 rajan alapuolelle. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Taivalkosken asukasluku alenee edelleen ja vuonna 2020 alittaa 4 000 asukkaan rajan.

Väestökehityksessä huolestuttavaa on nuorten ikäluokkien suhteellisen osuuden väheneminen, mikä on seurausta syntyvyyden vähenemisestä ja nuorten poismuutosta. Vuodesta 1995 vuoteen 2010 asukasluku on laskenut 1 104 henkeä, ja nuorten ikäluokkien (0 - 44 v.) osuus laskenut voimakkaimmin. Yli 45-vuotiaiden osuus laskee jonkin verran viiden vuoden ennusteen mukaan ja vastaavasti yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa.

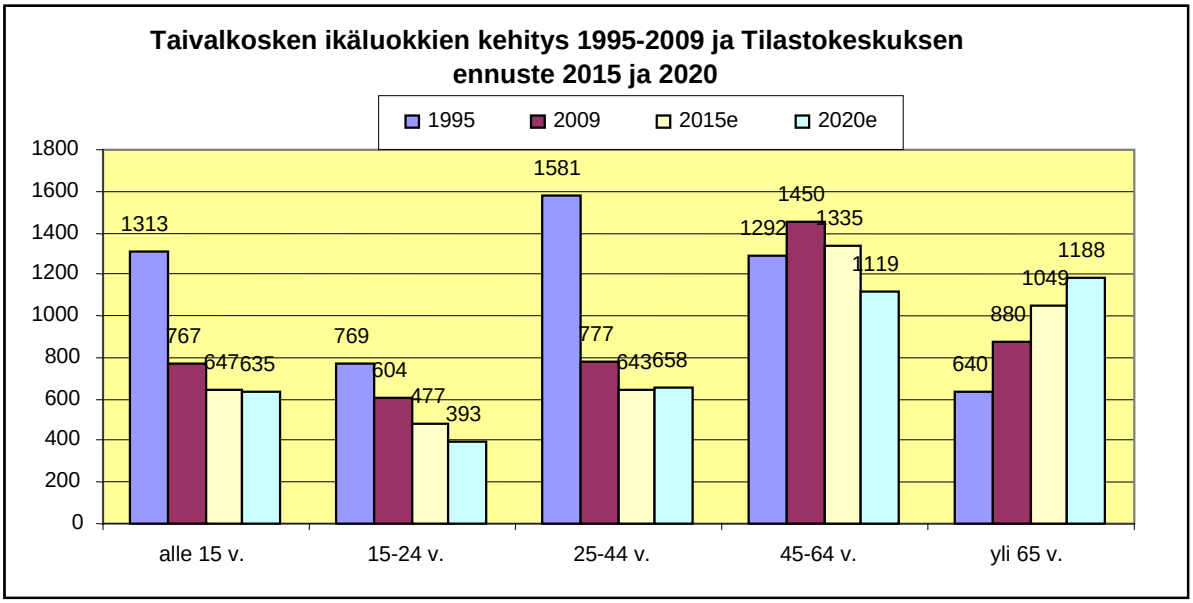

Muuttoliike on leimannut koko Koillis-Suomen väestökehitystä voimakkaasti. Muuttoliikkeen takana on useimmiten opiskelu tai työpaikan löytyminen muilla paikkakunnilla tai kaupungeista. Talouden nousukaudet ovat vieneet nuoria ja työikäisiä kasvukeskuksiin. Myös Taivalkoskella muuttoliike on ollut tappiollinen, eli täältä on muuttanut pois enemmän kuin on ollut tulijoita ainakin viime vuosikymmenen ajan. Haasteena on, miten muuttoliikkeeseen pystyttäisiin vaikuttamaan joko tulomuuttoa kasvattamalla tai poismuuttoa ehkäisemällä. Keskeisiä tekijöitä muuttoliikkeen osalta ovat luonnollisesti työpaikkojen tarjonta, asumisen mahdollisuudet ja kunnassa tarjolla olevat palvelut.

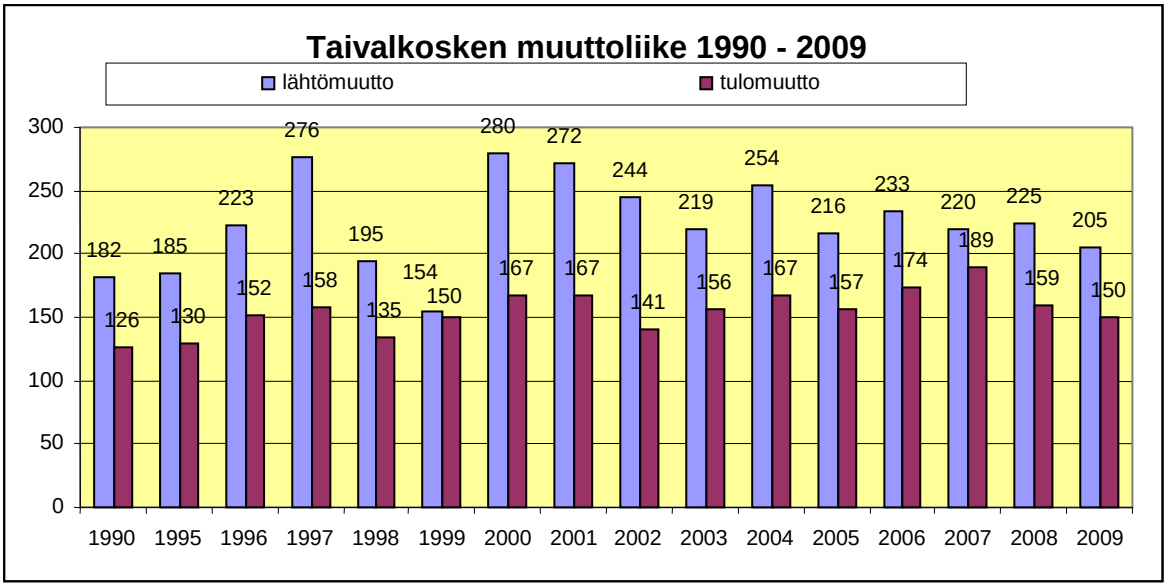

Väestönkehitys Koillis-Suomen kunnissa on samansuuntainen kuin Taivalkoskellakin. Väestö vähenee ja ikääntyy, koska alueelta on lyhyellä aikavälillä muuttanut pois huomattava määrä nuoria ja aikuisia. Taivalkoskella ja Kuusamossa alle kouluikäisten määrä on vähentynyt voimakkaasti vuodesta 1995 lähtien, Sallassa ja Posiolla vastaava kehitys on alkanut jo huomattavasti aikaisemmin. Ennusteiden mukaan ikärakenne alueella muuttuu erittäin nopeasti ja muutoksen vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen.

2.5. Elinkeinorakenne ja työllisyyden kehitys

Elinkeinorakenne ja työllisyysaste ovat kunnan vetovoiman ja kehittymisen moottoreita. Taivalkosken elinkeinorakennetta voidaan kuvata melko yksipuoliseksi, sillä kunnassa on vähän isoja yrityksiä, jolloin niiden toiminnassa tapahtuvat muutokset heijastuvat nopeasti kunnan työllisyyteen. Toisena suuntauksena näyttää olevan työpaikkojen keskittyminen palvelutuotantoon, sillä julkinen ja yksityinen palvelusektori työllistävät yhteensä 65 % kunnan työssäkäyvistä. Jalostavan tuotannon (teollisuus ja rakentaminen) osuus työpaikoista on 20 % ja se on keskittynyt harvoihin yrityksiin. Vuosina 1995 - 2007 alkutuotannon (maa- ja metsätalous, kaivannaisteollisuus) osuus aleni 20,2 prosentista 14,6 prosenttiin ja palvelutuotannon (kauppa, liikenne, julkinen palvelutuotanto) osuus kasvoi 56,4 prosentista 65,4 prosenttiin. Palvelutuotannon työpaikat sijoittuvat pääosin yhteiskunnallisiin palveluihin, kaupan, majoituksen ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen aloille.

	1995	%	2000	%	2005	%	2007	%
Maa- ja metsätalous	294	20,2	254	17,4	215	16,3	202	14,6
Kaivostoiminta ja louhinta	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Teollisuus	217	14,9	196	13,5	146	11,1	197	14,2
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	5	0,3	2	0,1	0	0,0	0	0,0
Rakentaminen	65	4,5	73	5,0	62	4,7	80	5,8
Kauppa, majoitus. ja rav.toiminta	157	10,8	149	10,2	135	10,2	163	11,8
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	92	6,3	88	6,0	124	9,4	88	6,4
Rahoitus-, akuutus-, ym. toiminta	79	5,4	107	7,3	107	8,1	137	9,9
Yhteiskunn. ja henkilökoht. palvelut	493	33,9	541	37,1	502	38,0	493	35,6
Toimiala tuntematon	52	3,6	47	3,2	29	2,2	24	1,7
Yhteensä	1454	100	1457	100	1320	100,0	1384	100,0

Työpaikkojen määrä toimialoittain Taivalkoskella 1995 - 2007 (Lähde: Tilastokeskus)

Yrittäjyyden osuus suhteutettuna palkansaajien määrään on Taivalkoskella noin 21 %, mikä vastaa myös koko Koillis-Suomessa (Kuusamo, Posio, Salla ja Taivalkoski) yrittäjien osuutta suhteessa palkansaajiin.

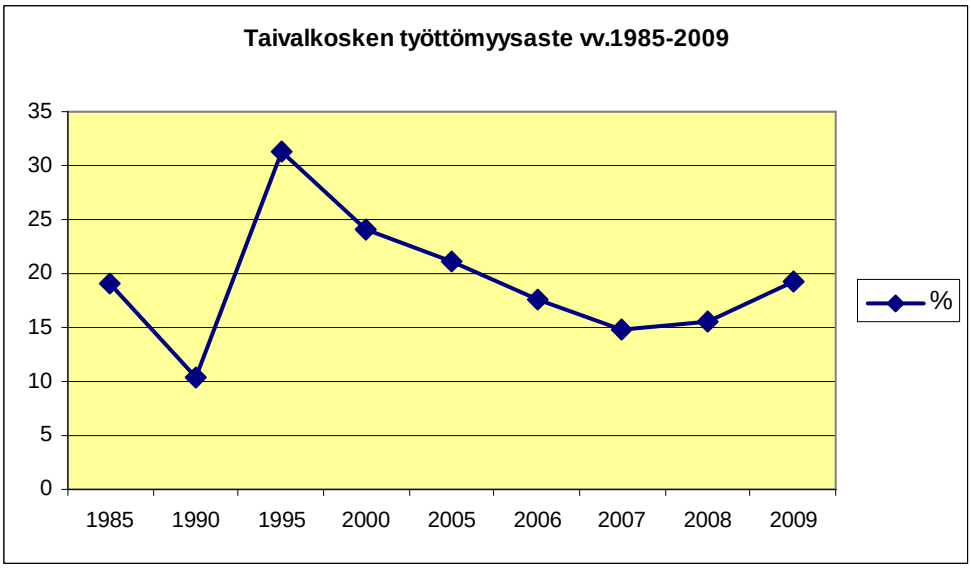

Taivalkosken työttömyysaste vv. 1985 - 2009. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan TE -keskus/Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Työttömyys on ollut Taivalkoskella koko 1990-luvun ajan korkea. Eniten työttömiä oli vuonna 1997, jolloin työttömyysaste oli 32 %. 2000-luvulla työttömyysaste on vaihdellut 15 - 24 % välillä ja oli alimmillaan vuonna 2007 14,9 %. Vuoden 2009 työttömyysaste oli 19,3 %.

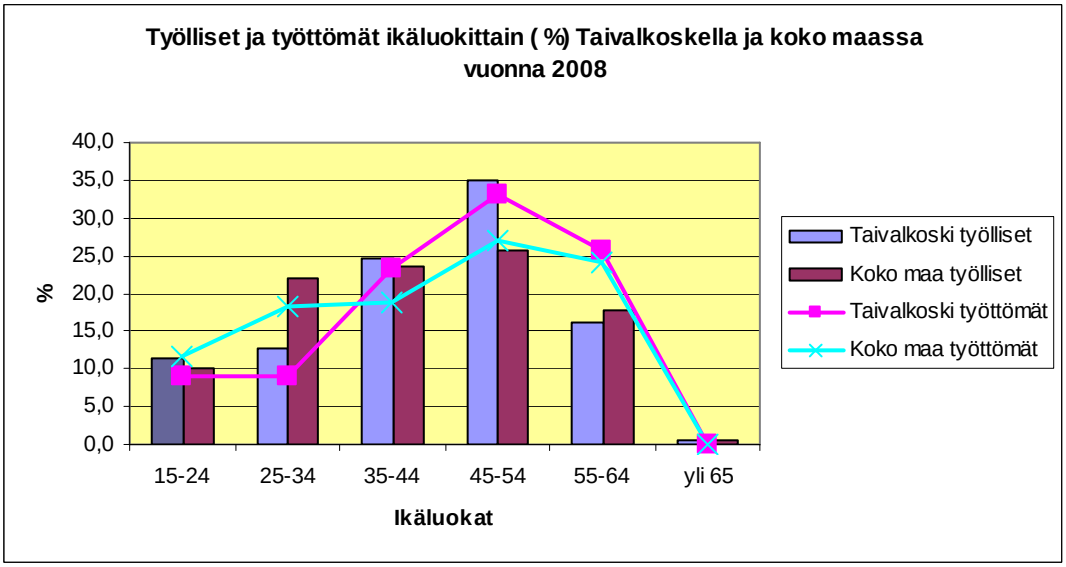

Työlliset ja työttömät ikäluokittain (%) Taivalkoskella ja koko maassa vuonna 2008.
Lähde: Tilastokeskus

Taivalkoskella työllisten ikäjakaumassa 15 - 24,35 - 44 ja 45 - 54-vuotiaiden osuus on hieman korkeampi kuin koko maassa, mutta ikäluokassa 25 - 34-vuotiaat jonkin verran alempi. Eli työllisten ikääntyminen on täälläkin käynnistynyt. Vertailtaessa työttömien työnhakijoiden ikäjakaumaa Taivalkoski poikkeaa muusta Suomesta 24 - 34 ja 45 - 54-vuotiaiden kohdalla.

Vuoden 2008 Tilastokeskuksen tietojen mukaan Taivalkoskella kaikista 15 vuotta täyttäneistä yhteensä 57,9 % on suorittanut keski- tai korkea-asteen tutkinnon. Heistä 13,5 % on suorittanut alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon ja keskiasteen tutkinto on 44,4 %:lla. Keskimäärin Suomessa koulutustaso on korkeampi siten, että korkea-asteen tutkinnon on suorittanut yli 26,9 % yli 15-vuotiaista.

Työllisyystilannetta kuvaa myös taloudellinen huoltosuhde eli työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien suhde työllisiin. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2008 Taivalkoskella oli taloudellinen huoltosuhde 197,1, Koillismaalla (Kuusamo, Taivalkoski) 164,9 ja koko maassa 124,3.

	Vuosi 1993	2001	Muutos kpl	%	Vuosi 2001	2007	Muutos kpl	%
Taivalkoski	1529	1426	-103	-6,7	1426	1384	-42	-2,9
Posio	1547	1377	-170	-11,0	1377	1320	-57	-4,1
Salla	1685	1322	-363	-21,5	1322	1244	-78	-5,9
Kuusamo	5428	6092	664	12,2	6092	6520	428	7,0
Yhteensä	**10189**	**10217**	**28**	**0,3**	**10217**	**10468**	**251**	**2,5**

Taloudellinen huoltosuhde 1993 - 2007.

Työpaikkojen määrä kunnittain Koillis-Suomessa 1993 -2007 (lähde: Tilastokeskus).
Työpaikkojen muutos Taivalkoskella oli vuodesta 1993 vuoteen 2001 -6,7 % ja vuodesta 2001 vuoteen 2007 -2,9 %. Koko Koillis-Suomen (Kuusamo, Posio, Salla ja Taivalkoski) alueella muutokset olivat 0,3 % ja 2,5 %. Kuusamon kaupunki on ainoa Koillis-Suomen kunnista, jonka työpaikka kehitys on ollut positiivinen, siten että vuosina 1993 -2001 työpaikat lisääntyivät 12,2 % ja vuosina 2001 - 2007 7,0 %. Koillis-Suomessa on nähtävillä työpaikkojen keskittymistä Kuusamoon, samalla tavalla kuin muissa suomalaisissa aluekeskuskaupungeissa. Kuusamolla on siten alueellista vaikuttavuutta työmarkkinoiden kehittymisen suhteen. Aluekeskuskunnat ovat kuitenkin työpaikkojen suhteen melko omavaraisia. Taivalkoskella työpaikkojen omavaraisuusaste oli vuonna 2007 91 % ja Kuusamossa 99 %. Kun työpaikkaomavaraisuus on alle 100 % on alueen työpaikkojen lukumäärä pienempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

2.6. Kunta työnantajana

Kunta toimi työnantajana 31.12.2009 yhteensä 345 henkilölle. Kunta on siten selkeästi suurin työnantaja alueellaan. Henkilöstön määrä on laskenut 81 henkilöä vuodesta 2003 vuoteen 2009. Henkilöstö jakautuu toimialoittain siten, että sosiaali- ja terveystoimessa työskentelee 174 henkilöä, sivistystoimessa on 112 henkilöä, teknisessä toimessa 48 henkilöä ja yleishallinnossa 11 henkilöä. Lisäksi kunnan liikelaitoksissa toimii 6 henkilöä. Määräaikaisia työntekijöitä oli kunnassa vuoden 2009 lopussa 96 henkilöä ja virassa tai toimessa olevia vakinaisia työtekijöitä 235. Naisia kunnan työntekijöistä oli 2009 lopussa lähes 79,6 %. (Toimintakertomus 2009.)

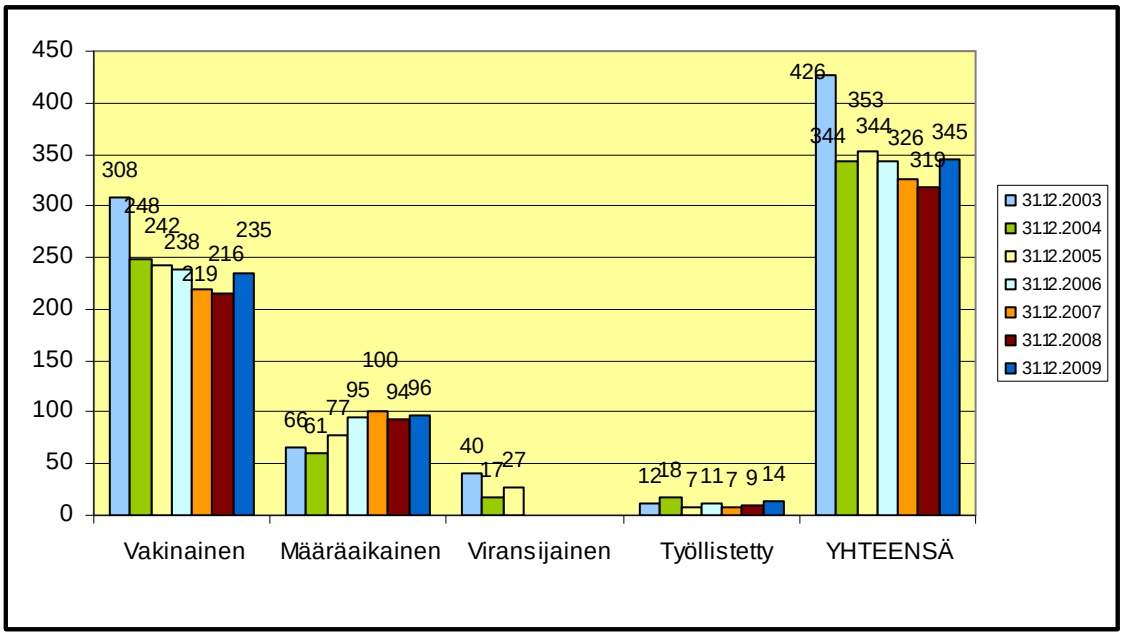

Palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä 31.12.2003 - 31.12.2009

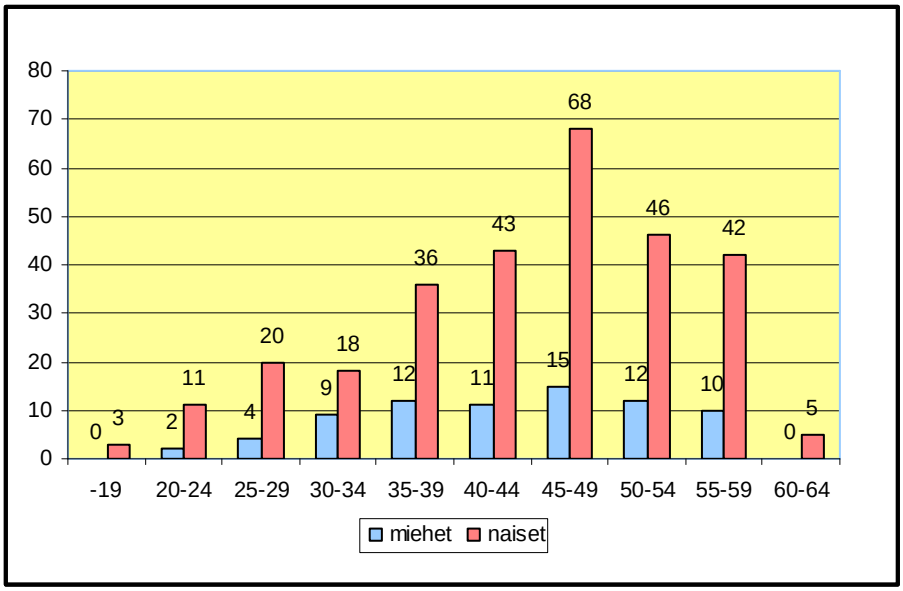

Henkilöstön ikäjakauma vuoden 2009 lopussa.

Henkilöstöstä oli vuonna 2009 alle 25-vuotiaita 16 ja 25 - 50-vuotiaita 236, 50 - 59-vuotiaita yhteensä 110, ja 60 - 64-vuotiaita 5 henkilöä. Miesten keski-ikä oli vuoden 2009 lopussa 43,3 vuotta ja naisten keski-ikä oli 48,5 vuotta. Vuoden 2009 lopussa henkilöstöstä oli naisia 79,6 prosenttia ja miesten 20,4 prosenttia. (Toimintakertomus 2009). Suurin osa kunnan henkilöstöstä on nykyisen työsuhteessa olevia. Jos tehtävään liittyy julkisen vallan käyttöä, hoidetaan sitä kuntalakiin perustuen virkasuhteessa.

Kunnan henkilöstöstä eläkkeelle jäävien määrä oli huipussaan vuonna 2008, jolloin eläkkeelle jäi 15 henkilöä. Vuosina 2010 - 2015 ennakoidaan jäävän eläkkeelle yhteensä 64 henkilöä.

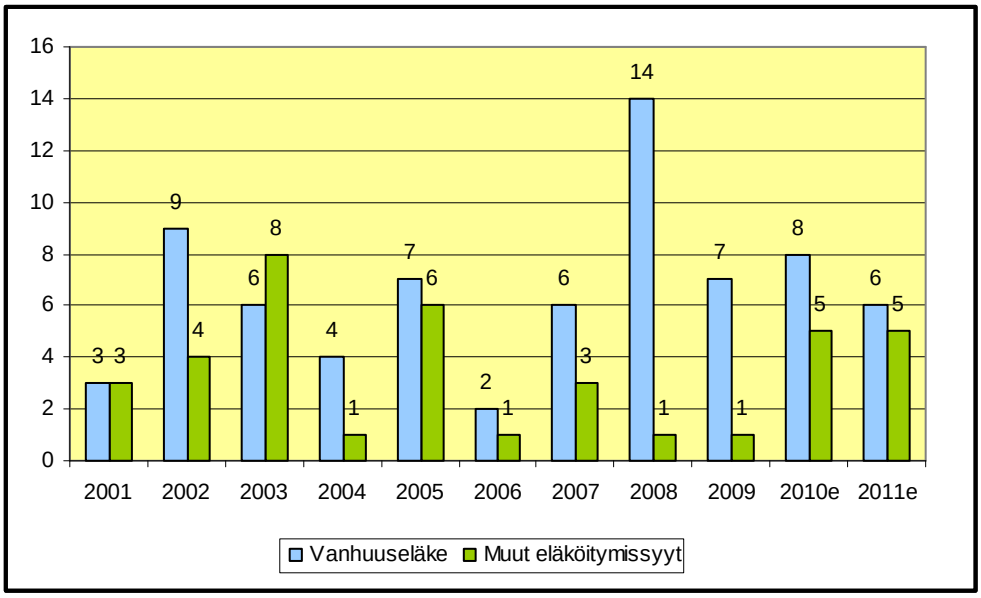

Kunnan palveluksesta vanhuuseläkkeelle jäävät vuosina 2001 – 2011 (ennuste).

Kunnassa on otettu käyttöön esimiehen ja työntekijän väliset kehityskeskustelut vuonna 2003. Kehityskeskustelut käydään vuosittain jokaisen työntekijän kanssa, ja keskustelussa sovitaan vuoden keskeisimmistä työtehtävistä sekä kehittymissuunnitelmasta. Lisäksi on laadittu työn vaativuuden arviointi jokaisesta tehtävästä. Vaativuuden arviointia käytetään palkkaneuvotteluissa paikallisen järjestelyvaran käyttämiseksi.

Taivalkosken valtuusto hyväksyi 20.6.2006 § 29 Taivalkosken kunnan henkilöstöstrategian 2006 - 2015. Henkilöstöstrategian tavoitteena on linjata henkilöstöjohtamisen toimintalinjoja muuttuvassa toimintaympäristössä. Kunnan toimintaympäristössä keskeisiä muutoksia ovat esimerkiksi väestökehitys ja väestörakenteen muutos, kuntatalouden kehitys, seudullinen yhteistyö sekä henkilöstön eläköityminen. Haasteena on kyky tuottaa enemmän vaikuttavampia peruspalveluita vähemmin resurssein yhä enemmän tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen, ja kustannustehokkuuden, laadun, vaikuttavuuden ja asiakkaiden tyytyväisyyden merkityksen korostuminen.

Toimintaympäristön haasteista nousee vaatimukset henkilöstöjohtamiselle. Haasteina ovat mm. ennakoida pitkäjänteisesti henkilöstöresurssien rakenteen muutokset, kehittää strategialähtöisesti henkilöstön osaamista, tarjota monenlaisia ammatillisen kehittymisen vaihtoehtoja, mahdollistaa jatkuva organisaation oppiminen ja kehittää uudenlaista esimies- ja johtamisotetta. Henkilöstöstrategia on laadittu palvelemaan kunnan sekä pidemmän aikaväline että vuosittaista henkilöstösuunnittelua osana toiminta- ja taloussuunnittelua sekä palvelustrategiaa. Henkilöstöjohtamisen perustehtävänä on mahdollistaa omalta osaltaan Taivalkosken kunnan toiminta-ajatuksen, vision ja palvelustrategian toteutuminen, tukea toiminta- ja palveluprosesseja toiminnan kehittämiseksi sekä luoda perustaa tulevaisuuden strategisille valinnoille. Henkilöstöstrategian toteutumista seurataan vuosittain työyhteisötoimikunnassa, joka toimii työnantajan ja työntekijöiden yhteistyöelimenä. (Henkilöstöstrategia 2006 - 2015) Henkilöstöstrategia 2010 - 2015 laaditaan syksyn 2010 kuluessa.

3. YLEISJOHTO SEKÄ ELINKEINO- JA MAASEUTUASIAT

3.1. Perustehtävä ja palvelut

Yleisjohdon toimintayksikkö sisältää kunnan yleisen johtamisen eli kunnanjohtajan toiminnan. Kuntalain 24 §:n mukaan kunnassa on kunnanjohtaja, joka johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa.

Elinkeinoasioiden toimintayksikkö sisältää varsinaisten elinkeinoasioiden lisäksi matkailuneuvonnan ja elinkeinoprojektit. Taivalkosken kunta ostaa elinkeinopalvelut Naturpolis Oy:ltä, joka on Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken ja Posion kuntien yhdessä omistama elinkeinoyhtiö. Matkailuneuvonnan kunta ostaa Taivalkosken matkailuyhdistys ry:ltä. Elinkeinoprojekteja hallinnoidaan sekä kunnan toimesta että sisältyy Naturpolis Oy:n ostopalvelusopimukseen. Elinkeinoasioiden toimintaa ei sido mikään lainsäädäntö, vaan ne ovat vapaasti kunnan järjestettävissä. Toimintayksikön toiminnasta vastaa kunnanjohtaja.

Kunnan on huolehdittava alueellaan maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) sekä muiden maaseutuelinkeinoja koskevien lakien, asetusten ja päätösten täytäntöönpanosta siten kuin erikseen säädetään (Laki maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa 1558/1991). Mainitun lain mukaan ko. tehtävien hoitamista varten kunnassa on monijäseninen toimielin siten kuin valtuusto päättää, jollei tehtäviä ole annettu yhden tai useamman viranhaltijan tai luottamushenkilön suoritettavaksi. Mainitun lain mukaan edellä mainittu toimielin ja viranhaltija voi olla myös useamman kunnan yhteinen. Taivalkosken kunnassa tehtävät on annettu maataloussihteerin hoidettavaksi.

Maatalousyrittäjien lomitushallinnon alueellinen uudelleenorganisointi alueellisesti tuli ajankohtaiseksi, kun Maatalousyrittäjien eläkelaitos eli Mela päätti vuoden 2003 alussa paikallisyksiköiden perustamisesta. Posio, Kuusamo ja Taivalkoski muodostavat yhteistoimintasopimuksen myötä paikallisyksikön, jonka hallintokunnaksi kuntien vuoden 2004 alusta lukien tuli Posio. Henkilöstö siirtyi yhteistoimintamenettelyn kautta Posion kunnan palvelukseen ns. vanhoina työntekijöinä. Paikallisyksikön alueella toimii 3 - 4 johtavaa lomittajaa, joiden sijoituspaikka on Posion kunta. Taivalkoskella ja Kuusamossa on sovitut toimistopäivät. Lisäksi lomapalvelun toteuttamisesta vastaa Posiolle sijoittuva lomituspäällikkö.

3.2. Henkilöstö ja organisaatio

Toimialalla on 2 henkilöä (kunnanjohtaja ja maataloussihteeri). Toiminta on suoraan kunnanhallituksen alaisuudessa.

3.3. Kehittämishankkeet ja selvitykset

Kunnassa on laadittu vuonna 2005 Taivalvaara 2010 - projektisuunnitelma, jonka tavoitteena on Taivalvaaran vapaa-aikakeskuksen kehittäminen, huomioiden samalla kunnan matkailuelinkeinon kehittämisen tarpeet. Koska suunnitelman aika päättyy ja siinä esitetyt toimenpiteet hotellin laajennusta lukuun ottamatta on saatu toteutettua, on päätetty tehdä sille jatkosuunnitelma, jolla jatketaan Taivalvaaran kokonaisvaltaista kehittämistä.

Kunnassa on meneillään Taivalkosken matkailun yhteistoimintahanke, jolla pyritään kunnan matkailun kansainvälistymiseen ja parempaan yhteistoimintaan.

Taivalkosken yrittäjät ry. yhdessä Taivalkosken kunnan ja Naturpolis Oy:n kanssa on laatinut Taivalkosken kunnan elinkeinopoliittisen ohjelman 2010 -2015. Siinä strategisiksi toimialoiksi on nostettu maa- ja metsätalous, kaivannais- ja metalliteollisuus, bioenergia ja metsä sekä matkailu.

4. HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

4.1. Perustehtävä ja palvelut

Toimialan tehtävänä on kunnanhallituksen alaisuudessa luoda edellytyksiä hallinnon ja talouden joustavalle, tehokkaalle ja taloudelliselle hoitamiselle. Tehtäviin kuuluu hallinnon, talouden ja taloussuunnittelun kehittäminen, koordinointi ja asiantuntijatehtävät sekä atk-asiat. Nopean ja täsmällisen tiedonvälityksen kehittäminen osaltaan, huolehtia asioiden valmistelusta kunnanhallituksen ja valtuuston päätettäväksi, huolehtia kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja hoitaa asiakirjojen keskusarkistointi.

Hallinto- ja talouspalveluiden toimiala on jaettu toimintayksiköihin seuraavasti:

Hallintopalvelut
- valtuuston ja kunnanhallituksen päätettävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta huolehtiminen
- valtuuston ja kunnanhallituksen toimistotehtävät
- hallinnon kehittäminen
- asiakirjojen keskusarkistoinnin hoitaminen
- yleinen tiedotustoiminta

Talouspalvelut
- maksuliikenne
- taloussuunnittelu
- rahatoimi
- laskentatoimi (sisältää mm. palkanlaskennan ja kirjanpidon)
- atk-palvelut
- tietoliikenneprojektit

Hallinto- ja talouspalvelut tuotetaan tällä hetkellä omana toimintana. Toimintayksiköt ovat lähes kokonaan sisäisen palvelun yksiköitä.

Kuluttajaneuvonta sekä talous- ja velkaneuvonta
Kuluttajaneuvonta on 1.1.2009 alkaen siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan maistraatin hoidettavaksi. Talous- ja velkaneuvonnan on Taivalkoskella 1.1.2009 alkaen hoitanut Kainuun maakunta -kuntayhtymän talous- ja velkaneuvoja.

Yleinen edunvalvonta
Yleinen edunvalvonta siirtyi holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetun lain (575/2008) nojalla valtion hoidettavaksi 1.1.2009 alkaen.

Talteen otettujen pieneläinten hoito
Kunnan on huolehdittava alueellaan irrallaan tavattujen ja talteen otettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä (Eläinsuojelulaki 247/1996). Mainitun lain mukaan kunnalla on oikeus periä eläimen omistajalta tai haltijalta korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Taivalkosken kunta on antanut toiminnan yksityisen yrittäjän hoidettavaksi siten, että kunta maksaa yrittäjälle tietyn kuukausikorvauksen ja kunta saa eläinten omistajilta perittävät korvaukset.

Vaalit
Vaaleja säätelee vaalilaki (714/1998), ja mainitun lain mukaan vaalien järjestämisestä kunnassa vastaa valtuuston asettama keskusvaalilautakunta. Tunnuslukuina äänioikeutettujen ja äänestäneiden määrät.

4.2. Henkilöstö ja organisaatio

Hallinto- ja talouspalveluiden toimialalla on henkilöstöä yhteensä 9,5 henkilöä (kunnansihteeri, keskusarkistonhoitaja, apulaiskanslisti, suunnittelusihteeri (0,5), pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä sekä 3 palkanlaskijaa.

4.3. Kehittämishankkeet ja selvitykset

Taivalkosken kunta on omistajana mukana Lapin Informaatioteknologia LapIT Oy:ssä. Kunta ostaa yhtiöltä ICT- tuotantopalvelut. Kunnan palveluksessa ei ole yhtään tietohallintohenkilöä. Jotta kunta voisi varmistaa osaamisensa tietohallintoon liittyvissä kehittämisessä ja johtamisessa, on kunta päättänyt mennä mukaan omistajaksi kuntien yhteiseen ICT- palvelukeskukseen. Liittymissuunnitelma laaditaan loppuvuonna 2010. Kunnalla on myös aiesopimus liittymisestä osakkaaksi kuntien yhteiseen talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen. Päätökset osakkuudesta tehdään syksyn 2010 aikana laadittavan selvitystyön jälkeen. Liittymisen seurauksena kunnan omaa talous- ja henkilöstöhallinnon henkilöstöä siirtyisi palvelukeskuksen palvelukseen

5. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

5.1 Perustehtävät ja palvelut

Taivalkosken kunta järjestää sosiaali- ja terveyspalvelut kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi tehokkaasti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti siten, että kuntalainen kokee voivansa hyvin ja käyttää valitsemiaan palveluja toimintakykynsä turvaamiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialaan kuuluvat seuraavat neljä toimintayksikköä:

- Hallinto- ja erityispalvelut (hallinto ja eläinlääkintähuolto)
- Lääkäripalvelut (lääkäripalvelut, erikoissairaanhoito ja hammashuolto)
- Terveyspalvelut (avopalvelut, laitospalvelut sekä asumis- ja kotipalvelut)
- Sosiaalipalvelut (sosiaalityö, päivähoito ja kehitysvammatyö)

Haasteena sosiaali- ja terveyspalveluissa on kuntatalouden tasapainottaminen sekä sosiaali- ja terveysmenojen hallittu kasvu. Palvelujen tuotannossa tulee korostaa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa yhdessä eri hallintokuntien kanssa. Työikäisten määrän lasku heikentää huoltosuhdetta seuraavan 15 vuoden aikana. Kunnallisten palvelujen kysyntään vaikuttaa myös yhteisöllisyyden heikkeneminen ja lähisukulaisten eri paikkakunnilla asuminen. Osalla asukkaista menee entistä paremmin ja toisaalta huono-osaisuus kasautuu joiden osalle aikaisempaa selvemmin.

5.2 Henkilöstö ja organisaatio

Henkilöstöä sosiaali- ja terveyspalveluissa oli 31.12.2009 yhteensä 165,2 henkilötyövuotta, josta 103,22 oli vakinaisia ja määräaikaisia 61,98 sekä tukityöllistettyjä ja oppisopimussuhteisia 9 henkilöä. 1.1.2011 alkaen järjestetään ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu yhteistoiminnassa Kuusamon kaupungin ja Posion kunnan kanssa. Taivalkosken kunnan osalta sopimus tarkoittaa, että eläinlääkäri siirtyy Kuusamon kaupungin palvelukseen. Erityisosaajien (esim. lääkäri ja psykologi) rekrytoiminen Taivalkoskelle on ollut viime vuosina erittäin haasteellista.

Organisaatio 1.1.2005

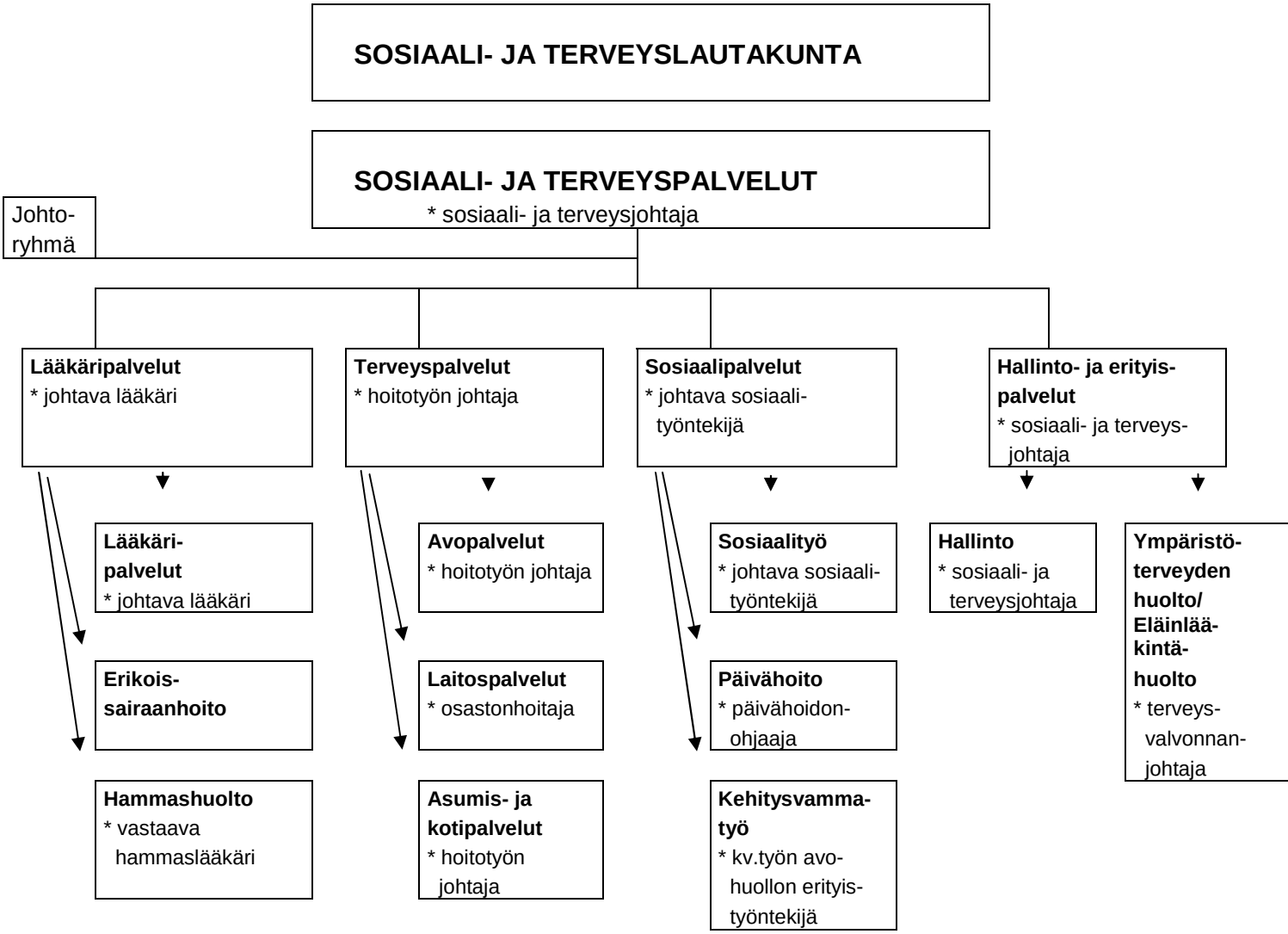

5.3 Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsauksen (elokuu 2010) mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta laski heinäkuusta Taivalkoskea lukuun ottamatta kaikissa alueen 34 kunnassa. Korkein työttömyysaste oli Taivalkoskella, 18,9 %. Nuorista heikoimmassa asemassa ovat ne, jotka ovat keskeyttäneet koulutuksensa ja joilla ei ole lainkaan II asteen tutkintoa. Kouluterveyskyselyn (2010) mukaan Taivalkosken yläkoulun 7 - 9 lk oppilailla ovat asiat pääsääntöisesti hyvin. Heillä on kavereita, harrastuksia ja vanhemmat osallistuvat heidän elämäänsä aktiivisesti esim. vanhemmat tietävät pääsääntöisesti, missä lapsi viettää vapaa-aikaansa. Nukkumaan mennään koulupäivinä sen sijaa varsin myöhään eli keskimäärin kello 23. Kaikissa ikäryhmissä ilmeni, että alaikäiset saavat pääsääntöisesti alkoholin kavereiden hankkimana. Tämä kertonee yhteiskunnan höltyneestä alkoholikulttuurista.

Kelan (2009) sairastavuusindeksin (vakioimaton) mukaan Taivalkosken kansantauti-indeksi on 137,3, kun vastaava indeksi Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä on 139,4. Verenpainetaudin (148,6) ja sydämen vajaatoiminnan (238,4) osalta ovat Taivalkosken indeksi luvut suuremmat kuin sairaanhoitopiirissä.

Vanhustenhuollon palvelujen voimakas kasvu on osin seurausta ns. suurten ikäluokkien tulosta vanhuusikään. Ikääntyvien kotona asumista tukevia palveluja tulee kehittää ja laitospaikkoja vähentää seuraavina toimintavuosina. Vuodeosaston toimintoja tarkastellaan siten, että vuodeosastolla on 30 paikkaa, jotka jakautuvat pitkäaikais- ja akuutteihin paikkoihin. Tämä mahdollistaa osastolla järjestettävän veteraanikuntoutuksen, vuorohoidon ja suunnitelmallisen saattohoidon. Vanhusväestön osuuden kasvu haastaa kunnan eri hallintokunnat suurten ratkaisujen eteen. Muistisairaudet lisääntyvät ennusteiden mukaan huomattavasti seuraavien kolmen vuosikymmenen aikana; ne liittyvät korkeaan ikään. Tulevaisuudessa vanhusväestö on maksukykyisempää ja terveempää kuin aikaisemmin, jolloin heillä on mahdollisuus ostaa palveluita myös yksityiseltä sektorilta. Paikkakunnalla ei ole tällä hetkellä tarjolla yksityisiä lääkäripalveluja, joten paine kohdistuu julkiseen terveydenhuoltoon.

Kuntoutuksen tarve ja kuntouttavan työotteen merkitys tulee korostumaan, koska väestö ikääntyy ja heidän kotona asumisen mahdollistaminen onnistuu vain kotiin annettujen tukipalveluiden avulla. Erikoissairaanhoidosta kuntaan jatkohoitoa odottavien potilaiden kotiuttamista tulee tehostaa, päivystyspotilaiden kotihoito järjestää ilman laitoshoitoa mahdollisuuksien mukaan. Myös kotona asuvien ikäihmisten palvelutarve- ja toimintakykyarvioita tulee tukea ja toimintamalleja kehittää kotiutusten ja kotihoidon turvaamiseksi ja parantamiseksi. Sosiaalitoimen pitkäaikaisasiakkaiden suunnitelmallinen aktivointi erilaisin toimenpitein, torjumaan syrjäytymisriskiä.

Vammaisten palveluissa on keskeistä arjen pärjäämisen tuki. Ensisijaisena tavoitteena on tukea mahdollisimman omatoimista asumista omassa kodissa. Se edellyttää panostamista ennalta ehkäisevään työhön ja kotona asumista tukeviin palveluihin sekä toimintakykyä ylläpitävään monialaiseen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kuntoutuksen saatavuuden parantamiseen. Työ- ja päivätoiminta mahdollistetaan kaikille vammaispalvelulain mukaisille asiakkaille ja jatketaan avotyön kehittämistä esimerkiksi kunnan omissa työpisteissä.

Neuvolatoiminta on järjestetty kansanterveyslain ja valtakunnallisten suositusten mukaisesti, terveystarkastukset toteutuvat valtakunnallisten suositusten mukaisesti. Uusi neuvola-asetus lisää terveydenhoitajan ajan tarvetta, kuuden kuukauden tarkastus tulee lisänä, sekä 1 kuukauden kotikäynti. Kouluterveydenhuollon asetus tuo lisäajan tarvetta tarkastuksiin. Vanhempien kanssa keskusteluun tulee varata aikaa. Neuvolatoiminnassa tuetaan perheitä ja vanhemmuutta monin eri tavoin. Lapsiperheiden hyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lapsiperheissä vanhemmuuden tukeminen ja varhainen puuttuminen ongelmatilanteisiin ovat keinoja, joilla mm. huostaanottoja vähennetään. Varhaisella puuttumisella häiriötä ennustavaiin tekijöihin pyritään moniammatillisesti vahvistamaan vanhemmuutta ja lasten tukevaa hyvinvointia.

Päivähoito on järjestetty ryhmäperhepäiväkotihoitona ja perhepäivähoitona. Erityislastentarhanopettajan palvelut ovat ostopalveluna. Erityistukea ja kasvatusta tarvitsevia lapsia pyritään sijoittamaan yksilöllisen tarpeen mukaan eri päivähoidon yksiköihin. Päivähoidon henkilöstön ammatillisuuden vahvistaminen ja koulutuksen tukeminen ovat keskeisiä päivähoidon kehittämisen painopisteitä.

Lastensuojelun avohoito on lisääntynyt ja työmuotoina käytetään mm. perhetyön eri keinoja, tukihenkilöitä – ja perheitä, lasten harrastusten ja virkistystoiminnan tukemista ja oppilashuoltotyötä. Kotiapua on mahdollista tarjota lapsiperheille pääasiassa vain akuutteihin kriisitilanteisiin.

Perheneuvola palvelut hankitaan Kuusamosta ostopalveluina. Mielenterveyden peruspalvelut tuotetaan perusterveydenhuollossa. Mielenterveyspalveluissa palveluiden tarve on pysynyt suurempana kuin mitä kysyntään on pystytty vastaamaan. Mielenterveyspalvelujen uudistettavassa toimintamallissa työotetta suunnataan aiempaa enemmän perusterveydenhoidon kanssa tehtävään ehkäisevään työhön. Päihdetyöntekijän vakanssin lisääminen on osa tätä prosessia. Myös mielenterveys kuntoutujien työ- ja päivätoiminnan tarvetta tulee tarkastella osana tätä kokonaisuutta.

Poliklinikalla sairaanhoitajien omat vastaanotot lisääntyvät ja PPSHP:stä tulee asiakkaita jotka tarvitsevat enemmän poliklinikan palveluja. Lääkärin tehtäviä siirretään sairaanhoitajille lain mahdollistamissa puitteissa. Kuntien tehtävänä on ylläpitää hammashuoltoa, johon luetaan valistus ja ehkäisytoiminta sekä kunnan asukkaiden hampaiden tutkimus ja hoito, sekä järjestää kiireellinen hammashoito. Nuorten elintavat ovat muuttumassa välipaloja suosiviksi ja suunterveyden kannalta epäedullisiksi. Keski-ikäisillä on jäljellä aikaisempaa enemmän omia hampaita, jotka halutaan säilyttää. Hampaiden kiinnityskudosten hoidon ja hampaiden paikkaushoidon tarve kasvaa ainakin, jos sairastavuus säilyy nykytasolla. Taivalkoskella ei ole tarjolla yksityissektorin hammashuoltopalveluja, koko väestön palvelujen kysyntä kohdistuu terveyskeskuksen hammashuoltoon asettaen sille laaja-alaisen osaamisen tarpeen. Myös henkilöstöresurssit tulee suhteuttaa tähän tilanteeseen.

5.4 Kehittämishankkeet ja selvitykset

Mielenterveys- ja päihdetyön strategia
Mielen tuki hanke yhdessä Kuusamon kaupungin kanssa. Terveyden edistämisen määrärahoilla toteutettava hanke, joka on tärkeä osa kansallisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelman toimeenpanoa. Vetovastuu THL:n Mielenterveyden edistämisen yksiköllä. Mikäli tämä hanke ei toteudu, tehdään mielenterveys- ja päihdetyön strategia omana Taivalkosken kunnalle.

Kaste hankkeen Virta hankeaihio ja Saari osio
Kohderyhmänä eri elämäkaaren vaiheessa oleva syrjäytyneet joille haetaan elämän sisältöä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Takuupooli hanke:
Projektin varsinaisena kohderyhmänä ovat Koillismaan seudun alle 30-vuotiaat työttömät nuoret aikuiset, joilla on eri syistä vaikeuksia sijoittua työhön tai joilla ei ole toisen asteen tutkintoa. Kohderyhmään kuuluvat myös heitä työllistävät yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin työpaikat.

Lapsen hyvä arki -hanke (jatkohanke):
Yhteisten moniammatillisten toimintamallien ja verkostojen kehittäminen ja vahvistaminen lapsiperhepalvelujen tarjoajien välille. Hankkeessa on keskeistä myös lapsiperhepalveluissa työskentelevän henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittyminen. Jatkohankkeen tavoitteena on juurruttaa hankkeen ensimmäisen osion kuntakohtaisia tavoitteita käytännön työhön.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelma 2007- 2017
Tavoitteena hankkeessa on laatia keskeisten yliseudullisten hyvinvointiohjelmien yhteisohjelma- ja toimintamalli. Työn taustalla ovat laajat kehittämishaasteet, joista merkittävimpiä ovat ennaltaehkäisevän työn merkityksen kasvu, rakennemuutosten vaikutuksiin vastaaminen, elämänkaari-ajattelun korostaminen, teknologian laaja soveltaminen, kahtia jakautumisen ongelmiin puuttuminen sekä kustannus-/rahoituspaineisiin vastaaminen.

Taivalkosken lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma vuoteen 2011

- Uudistettu Terveydenhuoltolaki 5/2011
- Uudistettu Sosiaalihuoltolaki

5.5 Toimintaa ohjaavat strategiat

- ”Ikäihmisten palvelustrategia”, Taivalkosken kunnan vanhuspoliittinen strategia vuoteen 2020.
- Henkilöstöstrategia 2006 - 2015

5.6 Yhteistyöverkostot

Ostopalvelutoiminta

Taivalkoski hankkii sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluja ostopalveluina vuosittain tehtävien sopimusten mukaan seuraavilta yhteistyökumppaneilta:

Palvelun tarjoaja	**Palvelut**
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Erikoissairaanhoidon palvelut Kehitysvammahuolto
Diakonissalaitos	Erikoissairaanhoidon palvelut
Oulunkaaren seutukunta	Dialyysihoidot
Kuusamon kaupunki	Erikoissairaanhoidon palvelut, päivystys
Palvelukoti Sinikello	Asumispalvelut
Yksityislääkärit	Erikoislääkäripalvelut
Sijaishuollon palvelut	Lastensuojelun eri palvelut
Podologipalvelut	Jalkojenhoito
Päihdepalvelut	Päihdehuollon laitoskuntoutus
Yrittäjä	Sairaankuljetus
Yrittäjä	psykologipalvelut, toimintaterapia, puheterapia

6. SIVISTYSPALVELUT

6.1. Perustehtävä ja palvelut

Sivistyspalveluiden tehtävä on tuottaa tai järjestää kuntalaisille opetus-, kirjasto-, kulttuuri ja vapaa-aikatoimen sekä kansalaisopiston palveluja, kehittää niitä sekä suorittaa hallintotehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi sivistyspalvelujen tehtävänä on tuottaa kunnan ravitsemishuollon ja työllistämisen tukipalvelutehtävät.

6.2. Henkilöstö ja organisaatio

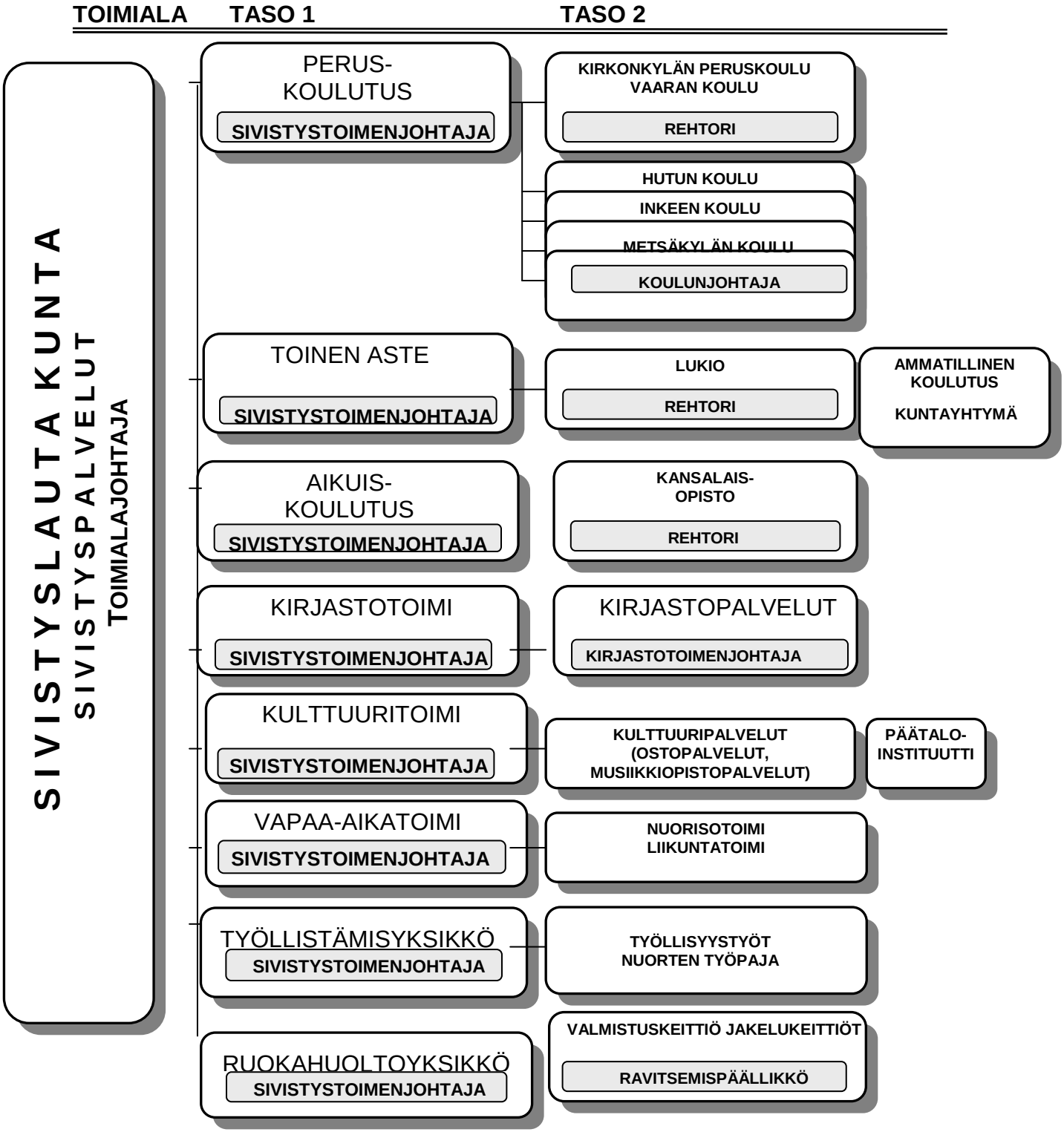

Kehittämiskeskustelut on otettu käyttöön. Opettajien työkyvyn ylläpitämiseksi on pyritty tarjoamaan henkilöstölle heidän toiminta-alueeseensa kuuluvaa koulutusta ja esimerkiksi opettajien koulutuspäivien yhteydessä on ollut liikuntaan ja kuntotestaukseen liittyviä elementtejä.

6.3. Muut resurssit

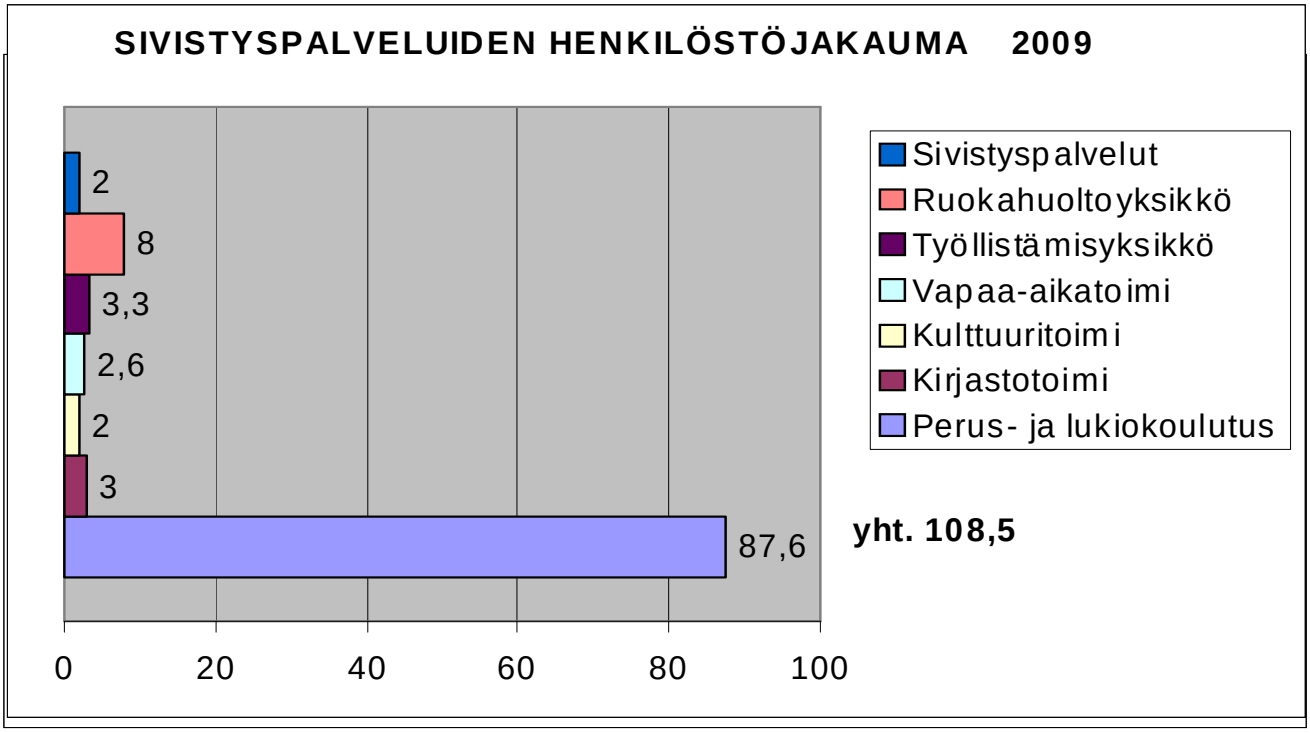

Arvio henkilöstön poistumasta eläkeiän saavuttamisen myötä:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Luokanopettajat		1		2				1	2			
Lehtorit	2			2	4	4	2			1		1
Rehtorit				1								
Apulaisrehtorit					1							
Kouluavustajat					1							
Erityisopettajat						1		1				
Erityisluokanopet-tajat								1				
Tuntiopettajat										1		
Keittiötyöntekijät								2		1	1	1
Kirjastotyöntekijä				1								
Toimistohenkilö-kunta ym.									1			
Yhteensä	**2**	**1**	**0**	**6**	**6**	**5**	**2**	**5**	**3**	**3**	**1**	**2**

6.4. Tunnuslukuja

1) Perusopetus
Peruskoulussa oli lukuvuonna 2002 - 2003 oppilaita 812. Peruskoulun päätti 78 oppilasta, joista yksi oppilas ei saanut päästötodistusta. Lukuvuonna 2010 – 2011 peruskoulussa on 548 oppilasta ja keväällä 2010 päätti peruskoulun 88 oppilasta, jotka kaikki saivat päättötodistuksen.

Peruskoulutus, 2009

Tunteja/oppilas	Taivalkoski	Oulun läänin maaseutumaiset kunnat keskimäärin
1.- 6. luokan koulut	1,91 h	1,66 h
7.- 9. luokat	1,94 h	2,02 h
Erityisopetuksen tuntimäärän osuus koko tuntimäärästä	18,7 %	14,4 %
Oppilaiden käytössä olevat tietokoneet (oppilasta/kone):		
0.- 9. luokat	3,82	
Erityisopetus	5,4	3,7
Muodollisesti epäpätevien opettajien osuus opettajista %	6,67	5,42
Opettajien täydennyskoulutus €/päätoiminen opettaja	162	196
Kuljetusoppilaiden osuus oppilaista %		
1 - 6 luokat	43,6	35,4
7 - 9 luokat	51,6	50,7
Erityisoppilaat	52,5	65,0
Perusopetuksen kokonais-kustannukset/oppilas	8486	7767 (Kuusamo 7056, Pudasjärvi 9009)

2) Lukiokoulutus

Päivälukiossa oli lukuvuonna 2002 - 2003 opiskelijoita 90 ja etälukiossa 27, joista 15 oli tutkintotavoitteisia opiskelijoita. Ylioppilastutkinnon suoritti vuonna 2003 yhteensä 32 opiskelijaa. Lukuvuonna 2010 – 2011 lukiossa on opiskelijoita 78 ja etälukiossa 6, joista yksi on tutkintotavoitteinen opiskelija. Keväällä 2010 ylioppilastutkinnon suoritti 39 opiskelijaa. Kaikki ylioppilaskirjoituksiin osallistuneet abiturientit pääsivät ylioppilaiksi.

Lukiokoulutus, 2009

	Taivalkoski	Oulun läänin maaseutumaiset kunnat keskim.
Kurssien lukumäärä/opiskelija	1,83	1,56
Opetusryhmän keskikoko	13,5	16,9
Lukion oppilasmäärä	105	
Oppilaiden käytössä olevat tietokoneet (opiskelija/kone)	7,9	5,1
Muodollisesti epäpätevien opettajien osuus opettajista %	0,0	3,9
Lukion kokonaiskustannukset/ asukas	197	171 Kuusamo
Kustannukset – valtionosuuden yksikköhinta	480	1071 (Kuusamo 501, Pudasjärvi -831)

3) Nuorisotoimi, 2003

	Taivalkoski	Kuusamo	Pudasjärvi
Nuorisotoimen kustannukset €/alle 29-vuotias	14,76 – 33,43	14,76 – 33,43	33,44 – 51,02
Nuorisotoimen määrärahojen osuus koko talousarviosta %	n. 0,3	n. 0,2	n. 0,4
Nuorisoyhdistyksille myönnetyt avustukset % nuorisotoimen menoista	6,3 – 14,7	4,90 – 6,2	2,2 - 4,8

4) Liikuntatoimi, 2009
Liikuntatoimeen sisältyy Taivalkoskella myös peruskoulun oppilaiden uimaopetus, joka vie suuren osan yhden liikunnanohjaajan työajasta. Vuonna 2009 kuudesluokkalaisista osasi uida 94,4 %.

5) Kirjasto, 2002

	Taivalkoski	Pohjois-Pohjanmaa
Lainaajia % asukkaista	42,7	49,9
Kokonaislainaus/asukas	21,4	23,8
Kirjalainaus/asukas	14,6	17,2
Henkilötyövuotta/1000 asukasta	0,74	0,74
Kirjastokäynnit/asukas	12,4	11,3
Toimintakulut/asukas	46,40	43,00

Nuorten ja lasten kirjastotyö 2002

	Taivalkoski	Pohjois-Pohjanmaa
Lasten ja nuorten kirjallisuus %	27,1	27,1
% kirjahankinnoista	36,4	37,6
% kaikista lainoista	44,9	40,7
Kirjaston järjestämät luokkakäynnit % oppilaista	15,1	27,2

Tunnuslukujen lähteet: Oulun läänin peruspalvelujen arviointi 2002, Oulun läänin kuntien perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tunnuslukuselvitys 2009.

6.5. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Sivistyspalveluissa on viimeisten viiden vuoden aikana tehty mittavia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia. Toimet ovat perustuneet valtuuston päätökseen hallintokuntien menojen 10 prosentin leikkaamisesta Paras -hankkeen yhteydessä. Toimet ovat olleet paitsi kustannuksia leikkaavia myöskin toimintaa kehittäviä ja tehostavia. Sanantaiteen perusopetus ja osittain kulttuuripalvelut ostetaan ostopalveluna. Musiikkiopistopalvelut ostetaan Kuusamon musiikkiopistolta. Kansalaisopiston toiminta on siirrettiin Koillis-Pohjanmaan ammatillisen koulutuksen kuntayhtymälle. Kansalaisopistotoiminta siirrettiin takaisin kunnalle vuonna 2009, koska kuntayhtymä lakkautettiin. Ammatillista koulutusta järjestää OSEKK. Kunnan edustajat ovat mukana Taivalkosken yksikön ohjausryhmässä.

Sivistyspalveluihin on myös siirretty toimintaa muista hallintokunnista ja mukaan on tullut myös täysin uutta toimintaa. Työllistämisyksikkö on siirretty kunnanhallituksen toimialalta, ruuan valmistus on keskitetty sivistystoimeen ja mm. esikouluopetuksen järjestäminen, etälukio, Taivalvaaran hiihtokeskuksen ja melontakeskuksen toiminnan järjestäminen sekä työpajatoiminta ja peruskoululaisten iltapäivätoiminta ovat tulleet mukaan uusina toimintoina. Lisäksi kulttuuriin liittyviä menoeriä kuten Päätalo-instituutin avustus ja Kallioniemi-Säätiön peruspääoman korottaminen ovat siirtyneet kunnanhallitukselta sivistyslautakunnan talousarvioon. Kansalaisopistotoiminta siirrettiin takaisin kuntayhtymästä vuonna 2009.

Edellisen kerran uudet opetussuunnitelman perusteet ja tuntijako otettiin käyttöön lukuvuoden 2005 – 2006 alusta. Eduskunta on muuttanut perusopetuslakia lähinnä oppilaan tukea koskevissa asioissa. Uudet opetussuunnitelman perusteet ovat opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteilla ja uuden lain mukaiset opetussuunnitelmat tulee ottaa käyttöön viimeistään lukuvuoden 2011 – 2012 alusta lukien. Lisäksi työryhmä on valmistellut ministeriölle laajempaa perusopetuslain muutosta ja tuntijaon muuttamista. Työryhmän esityksessä ehdotetaan mm. draamaa uudeksi oppiaineeksi, valinnaisuuden lisäämistä ja tuntimäärän lisäämistä. Mikäli työryhmän esitykset sisältyvät lakiuudistukseen ja uuteen tuntikehykseen, aiheutuu muutoksista haasteita mm. opettajien rekrytointiin ja lisää kustannuksia peruskoulutukseen. Työryhmän esityksiin pohjautuva perusopetuslain muuttaminen ja tuntijakouudistus tullevat voimaan vuonna 2013 tai 2014.

Jotta lapset ja nuoret voivat toimia tietoyhteiskunnan täysipainoisina jäseninä, tulee heidän tietoyhteiskuntavalmiuksiaan edelleen voimakkaasti kehittää. Nuorten osallistumista heitä koskevien päätösten teossa tulee edelleen lisätä.

Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä tarvitaan edelleen yhä tehokkaampia toimia yhä varhemmin sekä vanhempien ja viranomaisten että viranomaisten keskinäisen yhteistyön lisäämistä ja tehostamista. Tämä tuo haasteita sekä koulujen oppilashuoltoon että vapaa-aikatoimeen. Uutena keinona on käytettävissä opetusministeriön rahoitukseen perustuva etsivä nuorisotyö.

Yhtenä suurimpana haasteena sivistystoimen toimialalla on ollut suunnittelukaudella peruskoulun oppilasmäärän väheneminen vuoden 2003 noin kahdeksasta sadasta kauden loppupuolen vajaaseen viiteensataan oppilaaseen. Tällä on ollut merkittävä vaikutus opetustoimen hoitamiseen perusopetuksessa. Lukion oppilasmäärät nousivat suunnittelukaudella välillä noin 130 oppilaaseen, mutta ovat sittemmin laskeneet nykyiseen lukuvuoden 2010 – 2011 noin 80 oppilaaseen ja tulevat jonkin verran edelleen laskemaan. Erot peruskoulujen kesken oppilasmäärän kehityksessä ovat olleet suhteellisen suuret, minkä vuoksi koulujen tulevaisuutta on tarkasteltu aina tapaus kerrallaan. Oppilasmäärät ovat kuitenkin vähentyneet ja niiden ennustetaan edelleen loppukaudesta vähentyvät vähemmän kuin aikaisemmin ennustettiin. Oppilasmäärien vähenemisen vuoksi on opetusryhmiä jouduttu suunnittelukaudella vähentämään paljon Kirkonkylän koulussa sekä alakoulun että yläkoulun luokilla. Jurmun koulu on lakkautettu lv. 2008 - 2009 alusta. Metsäkylän koulu on muutettu kaksiopettajaiseksi. Inkeen koulu lakkautetaan todennäköisesti lukuvuoden 2011 – 2012 alusta lukien. Myös opettajien vaihtuvuus on ollut erittäin suurta eläkkeelle jääntien vuoksi. Esimerkiksi vuosina 2004 – 2010 opettajia jää eläkkeelle yhteensä 17. Näistä suurin osa on aineenopettajia. Toisaalta erityisesti luokanopettajien tarve vähenee samanaikaisesti oppilasmäärien vähetessä. Tämä tuo haasteita työssäjaksamisen edistämiseen, opettajien rekrytointiin, opettajien täydennys- ja muuntokoulutukseen. Pätevien opettajien saaminen vaatii aktiivista rekrytointipolitiikkaa ja mahdollisesti jo meillä olevien opettajien muuntokoulutusta. Päteviä opettajia on vuoteen 2010 mennessä saatu rekrytoitua hyvin. Opettajat ovat lisäkouluttautuneet ja avoimilta markkinoilta on saatu rekrytoitua opettajia. Taivalkosken opetustoimen maine opettajien rekrytointimarkkinoilla on erittäin hyvä.

Ennuste perusopetuksen oppilasmääristä vuoteen 2015

*)	**Lukuvuosi**							
Koulu	**2008-09**	**2009-10**	**2010-11**	**2011-12**	**2012-13**	**2013-14**	**2014-15**	**2015-16**
Huttu	**55**	**58**	**52**	**51**	**52**	**53**	**50**	**51**
Inkee	**22**	**18**	**18**	**14**	**12**	**9**	**9**	**9**
Kirkonkylä 0-6	**257**	**255**	**255**	**246**	**249**	**237**	**241**	**251**
Metsäkylä	**36**	**27**	**27**	**23**	**23**	**22**	**20**	**18**
0-6 lk:t yht.	**392**	**352**	**352**	**334**	**336**	**321**	**320**	**329**
Kirkonkylä 7-9	**233**	**196**	**196**	**199**	**171**	**172**	**154**	**147**
Perusk. yht.	**625**	**548**	**548**	**533**	**507**	**493**	**474**	**476**
Vaarankoulu **)	**6**	**6**	**6**	**4**	**3**	**1**	**1**	**1**
Yhteensä	**633**	**598**	**554**	**537**	**510**	**494**	**475**	**477**

*) oppilasennuste tammikuu/2010 **) Vaaran koulu ei sisällä sinne mahdoll. siirtyviä oppilaita

Toisen asteen ammatillista koulutusta järjestää OSEKK. Kansalaisopiston toiminta on siirretty takaisin kunnan palvelutuotantoon Koillis-Pohjanmaan ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän lakattua.

6.6. Kehittämishankkeet ja selvitykset

Kelpo-erityisopetuksen kehittämishanke 2010 - 2011

Puomi -nuorten työpajan kehittämishanke 2010 - 2011 (eri kuntien työpajojen yhteinen)

Nuorten Takuupooli -hanke 2010 – 2012

Comenius -hanke; kielten opetuksen kehittämishanke (monenvälinen yhteistyö)
Sanoista tekoihin – tarinat eläviksi -hanke (kirjasto, kansalaisopisto) 2010 - 2011
Kulttuurista kuntoa senioreille -hanke (kulttuuri, kansalaisopisto) 2010
KOTVA 2010 (kansalaisopistojen opetushenkilöstön täydennyskoulutus kehittäminen)
Koillismaan kansalaisopistot arjen kohtaamispaikkoina -hanke 2010 - 2011 (LAKE)
VIRSU – Pohjois-Pohjanmaan digitaalinen kulttuuriperintö -hanke 2010 - 2011 (kulttuuri, kirjasto)
Hyrrä - terveysliikuntahanke (kuntien välinen)
Oppiaineiden opetuksen kehittäminen (kehittäjäopettajat)
Etsivän nuorisotyön kehittäminen (opetusministeriön rahoitus) 2010 - 2011
Valtakunnalliset eri oppiaineiden oppimistulosten selvitykset
Entisten Oulun läänin kuntien perusopetuksen ja lukion tunnuslukuselvitys 2009
Peruspalvelujen arviointi 2009

6.7. Toimintaa ohjaavat strategiat

Taivalkosken kunnan palvelustrategia 2005 – 2015
Taivalkosken kunnan henkilöstöstrategia 2005 - 2015
Peruskoulujen kehittämissuunnitelmat 2010 – 2012
Lukion kehittämissuunnitelma 2010 - 2012
Päätalokeskuksen kehittämissuunnitelma (sis. kulttuuri, kirjasto, kansalaisopisto) 2010 - 2012
Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelma 2010 - 2012
Ruokahuollon kehittämissuunnitelma 2010 - 2012
Työllistämisyksikön ja nuorten työpajan kehittämissuunnitelma 2010 - 2012
Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia 2005 - 2010
Peruskoulujen vuosisuunnitelmat
Lukion vuosisuunnitelma
Muiden sivistyspalvelujen toimintayksiköiden toimintasuunnitelmat

6.8. Yhteistyöverkostot muiden yksiköiden ja kuntien kanssa

Kuntien raja-alueilla asuvien oppilaiden joustava koulunkäynti. Taivalkoskella käy peruskoulua ja lukiota oppilaita Posion, Pudasjärven ja Suomussalmen kunnista.

Etälukio, jossa Taivalkosken lukio on mukana. Toimii noin 20 kunnan alueella.

Musiikkiopiston palveluista on sopimus Kuusamon musiikkiopiston kanssa.

Nuorten työpajan Puomi -projektissa on mukana neljä kuntaa (Kuusamo, Pudasjärvi, Ii ja Taivalkoski). Nuorten Takuupooli -hankkeessa on mukana Kuusamo ja Taivalkoski. Kuusamossa toimijana on Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy.

Ystävyyskuntatoiminta (nuoret, kulttuuri) Viron Illukan ja Venäjän Tsupan kanssa.

Ammatillisen koulutuksen ohjausryhmä (OSEKK, Taivalkosken yksikkö, Taivalkosken kunta).

Kulttuurin yhteistyö- ja ostopalvelusopimus Kallioniemi-Säätiön/Päätalo-instituutin kanssa.

Kulttuurin puitesopimus (Kuusamo, Posio ja Taivalkoski)

Vapaa-aikatoimen puitesopimus (Kuusamo, Posio, Taivalkoski)

Kansalaisopistolla on useita yhteisiä projekteja mm. Kuusamon ja Posion kansalaisopiston kanssa ja muutoinkin yhteistoiminta on kiinteää. Kyseiset opistot ovat hakeneet yhdessä mm. laatupalkintoa.

Koulujen oppilashuoltotoiminnassa ja työpajatoiminnassa kiinteä yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilashuoltotyöryhmä, pajatiimi, lasten ja nuorten tukiryhmä).

Työllistämisyksikössä kiinteä yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen sekä te-toimiston kanssa (asiakasyhteistyöryhmä, muut tapaamiset ja yhteistyö).

Ruokahuoltoyksikkö ja työllistämisyksikkö tuottaa palveluja koko kuntaorganisaatiolle. Kouluruokailu järjestetään myös ammattioppilaitoksen oppilaille.

Etsivässä nuorisotyössä on aloitettu yhteistyö mm. poliisin kanssa. Lasten ja nuorten tukiryhmässä on edustus vapaaehtoisjärjestöistä (esim. SPR, Mannerheimin lastensuojeluliitto)

Metsähallituksen kanssa tehdään yhteistyötä mm. kulttuurihankkeissa.

Taivalkosken ev.lut. seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä opetus-, kulttuuri- ja nuorisotoiminnassa.

Hyrrä - terveysliikuntahankkeessa tehdään yhteistyötä mm. Kuusamon kaupungin kanssa.

Virma-yhteistyöverkosto (kirjasto; Pohjois-Pohjanmaan kuntia).

7. TEKNISET PALVELUT

7.1. Perustehtävä ja palvelut

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöjä ja toimitiloja taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvän rakennustavan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luomista. Teknisen toimen palvelutoiminta muodostaa kunnan toimintaympäristön ydin- ja tukipalvelut ja ne luovat perustan toimivalle kuntayhteisölle.

Toimintaa:

- kunnan kiinteistöjen ylläpito
- kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- toimitilapalvelut: kiinteistönhoitopalvelut ja toiminnan kehittäminen (huomioidaan konsernikiinteistöt)
- kaukolämpölaitostoiminta: kunnan verkosto ja lämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa
- taajaman vesi- ja viemärilaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen
- jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen
- kaavateiden ja yksityisteiden hoito (yksityistiet hoitosopimuksin)
- kunnan asuntoviranomaisasiat
- puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito
- maa-aineslupa-asiat
- maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut
- liikuntapaikat ja reitistöt (mm. hiihtokeskus, melontakeskus)
- väestönsuojelun osatehtävät (valmiussuunnittelu) varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin ja palo- ja pelastustoiminnan rahoitus
- kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus
- konsernitehtävät; toiminta sektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja
- mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankkeissa.
- valaistuksen kokonaisarviointi ja toteuttaminen.

7.2. Henkilöstö ja organisaatio

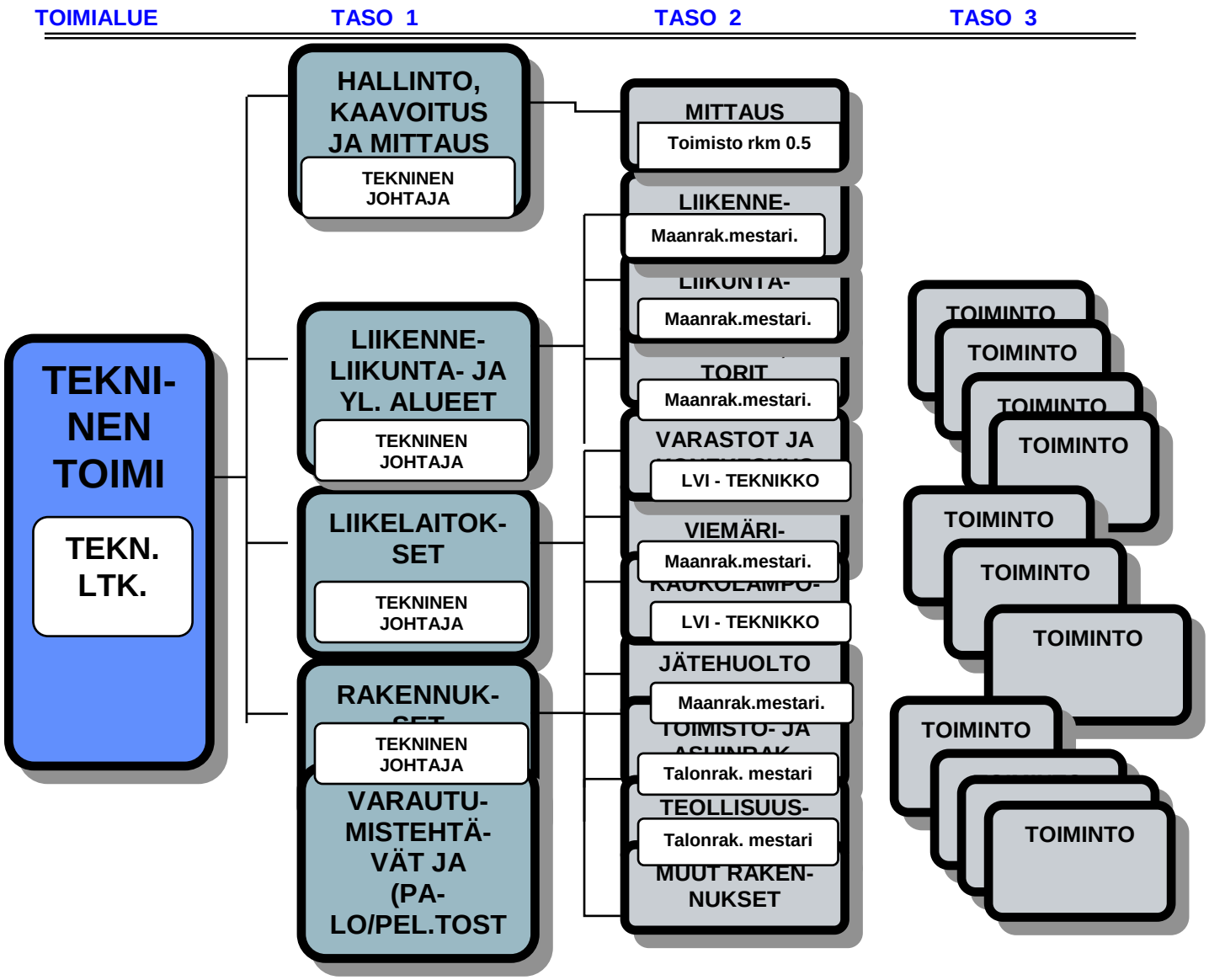

7.3. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Toimintaympäristön muutokset

Toimialaa kehitetään palvelukeskus -ajatuksella. Toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat srategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan jatkuvalla ja pitkäjänteisellä kehittämisellä, uusilla toimintamalleilla ja kustannusten tarkemmalla kohdentamisella ja seurannalla on pystytty vastaamaan resurssileikkauksiin siten, että palvelutuotanto on kohtuullisesti pystytty hoitamaan. Jatkossa korostuu entistä tarkemman priorisoinnin merkitys ja voimavarojen kohdentaminen niiden palveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen, jotka ovat toimialan avaintehtävät. Lisäksi täytyy tarkkaan ennakoida sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset. Esimerkiksi kunnan toimitilat ovat keskeinen peruspalveluiden tukitoiminto, jonka sisällä tapahtuu jyrkkiä muutoksia asiakkaiden tilatarpeissa suunnittelukaudella ja sen jälkeen.

Toimialalla käytetään laajasti tietotekniikkaa ja toiminnot ja käyttö kehittyvät nopeasti ja edellyttävät jatkuvaa uudistumista. Ympäröivän yhteiskunnan muutosvauhti on kasvanut ja muutostilassa olevat ympäristötekijät ovat lisääntyneet. Investointiavustukset muuttuivat radikaalisti jo 1990-luvulla perusrakenteen tukemisesta elinkeinoperusteiseen tukemiseen. Investointien valtionosuusprosentit laskivat jyrkästi ja myöntämisperusteet tiukentuivat. Nykytilanteessa kunta vastaa lähes täysin investointiohjelman rahoituksesta ns. perusinfran osalta. EU-rahoitusta ei osoiteta ”normaalin” infrastruktuurin rakenteisiin kuten teihin, rakennuksiin, lämpö- ja vesilaitoksiin vaan kehityshankkeisiin ja elinkeinopoliittisin perustein toteutettaviin hankkeisiin. Yksityiset toimijat ovat ottaneet enemmän roolia elinkeinopoliittisissa investoinneissa ja viime vuosina on toteutunut useita merkittäviä investointeja matkailun ja teollisuuden piirissä. Lähivuosille on suunnitteilla myös useita jatkoinvestointeja. Kunnan perusinvestointitarpeet ovat kuitenkin merkittävissä määrin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien piirissä. Kunnalle siirtyi 1.1.2009 ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän kiinteistömassa osaltaan kasvattamaan ylläpitoinvestointitarpeita. Kaiken kaikkiaan kunnan on pystyttävä pääsääntöisesti itse rahoittamaan investointinsa. Erityisesti tarvetta on kiinnittää huomio kiinteistöjen vuotuiseen kunnossapitotoimintaan. Kunnan käyttötalouden haasteet ja valtion investointiavustusten romahtaminen ovat vaarantaneet riittävän investointitason kiinteistömassan omaisuusarvon ja luotettavan käyttökelpoisuuden turvaamiseksi. Toimitilojen käyttö uusiin tarkoituksiin lisää osaltaan tarvetta muutosinvestointien rahoitukselle. Tärkeää on myös pyrkiä vapautumaan palvelutuotannosta poistuvan kiinteistömassan osalta.

Toimialan henkilöstön ikärakenne on suppea (50-ikävuoden molemmin puolin). Erilaiset työperäiset sairaudet ovat lisääntymään päin. Kaiken kaikkiaan henkilöstöpolitiikka on edelleen entistä suurempi haaste henkilöstön ikääntyessä. Toimialalla on suoritettava ennakoivaa rekrytointiarviointia ja käytännön toimenpiteitä työvoimaresurssin turvaamiseksi.

7.4. Kehityshankkeet ja selvitykset

Kiinteistönhoidon kehittämissuunnitelma 1994 ja 2004
Yleiset jätehuoltomääräykset 1995
Eko-ohje
Raportti Taivalkosken kunnan vesi- ja viemärilaitoksen toiminnasta, tuloksellisuudesta ja kehittämisestä 2004
Raportti Taivalkosken kunnan hoidossa olevista teistä sekä toimenpide-ehdotus tienpidosta tulevina vuosina 1997
Metsäsuunnitelma vuosille 2003 - 2012
Taivalkosken kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma 2001
Liikenneturvallisuustyön koulutus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma vuosille 2001 - 2004
Toimitilastrategia 2008
Matkailun Masterplan 2008
Alueellisen jätehuoltoyhtiön perustamisselvitys 2009
Teiden alueurakan hoitoraportti 2009
Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2009
Kaukolämpölaitoksen asiakastyytyväisyystutkimus 2009
Vesilaitoksen asiakastyytyväisyystutkimus 2009
Ii-jokivarren maankäyttöselvitys 2009 - 10
Vesihuollon yleissuunnitelma 2010-

8. RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖPALVELUT

8.1. Perustehtävä ja palvelut

Rakennus- ja ympäristöpalvelut hoitaa määrätyt rakennusvalvontaan, ympäristönsuojeluun ja ympäristöterveydenhuoltoon liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus-, maankäyttö- ja ympäristölainsäädännön sekä terveydensuojelulainsäädännön vaatimat palvelut. Toiminnan tavoitteena on hyvän rakennustavan edistäminen, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luominen.

Tärkeimmät tehtävät tässä työssä ovat:
valvoa yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään
huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta
maa-ainesten ottamisen valvonta
terveydensuojelu-, elintarvike-, kemikaali-, tuoteturvallisuus- ja tupakkalainsäädännön valvonta
ympäristön tilaa ja sen käytön valvonta ympäristölupaehtojen noudattamisen muodossa
jätehuollon valvominen
maatalouden ja haja-asutuksen päästöjen sekä vesistöjen tilan seuraaminen
kuntalaisten toiminnan ohjaaminen ympäristöä säästävän kehityksen suuntaan

Myönnettyjen rakennuslupien määrä on ollut viime vuosina 100 – 120 lupaa vuodessa. Ympäristölupia on viime vuosina myönnetty muutamia.

8.2. Henkilöstö ja organisaatio

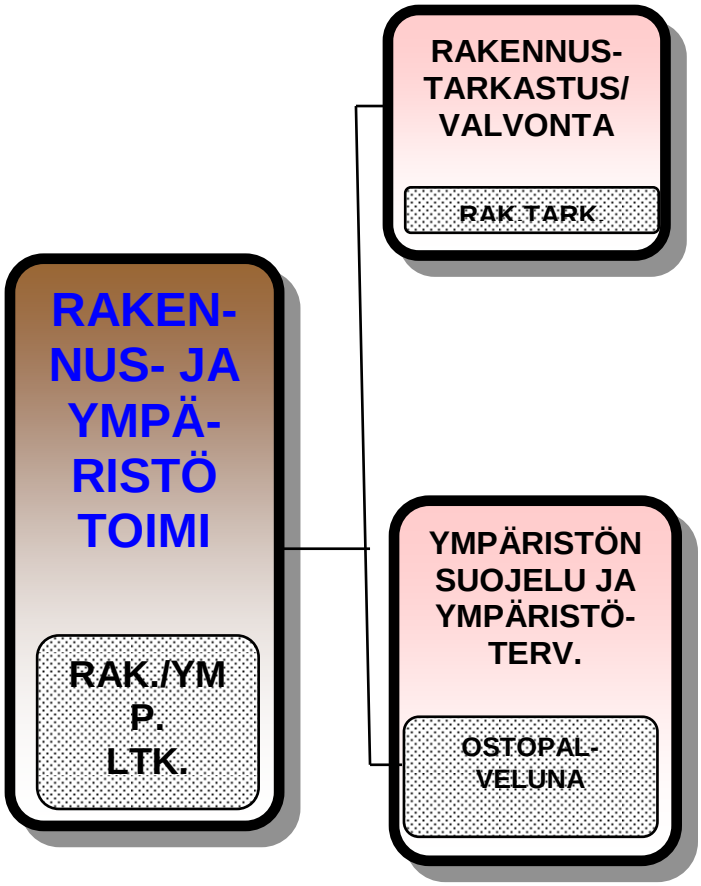

8.3. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan 1.1.2000. Uusitun lain perusteella uudistettu rakennusjärjestys on otettu käyttöön vuoden 2002 aikana.

Uusi asetus haja-asutusalueiden jätevesien käsittelystä tuli voimaan vuoden 2004 alusta.

Loma-asuntojen varustelutason parantaminen ja laajennustarpeet lisäävät loma-asuntoja koskevia rakennuslupia.

Ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyshuollon viranomaistehtävien hoito on ostettu erillisellä ostopalvelusopimuksella Kuusamon kaupungilta 1.6.2010 lähtien